

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ZIELONEJ GÓRZE

LZG. 410.6.2.2024

Pan
Wiesław Daszkiewicz
Nadleśniczy

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Sława Śląska
ul. Franciszka Niewidziały 1A
67-410 Sława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/078 – Gospodarka majątkowa i finansowa Lasów Państwowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Sława Śląska (dalej: <i>Nadleśnictwo</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesław Daszkiewicz, Nadleśniczy Nadleśnictwa Sława Śląska (dalej: <i>Nadleśniczy</i>), od 1 sierpnia 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. 2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. 3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 (I kwartał) z uwzględnieniem dowodów sporządzanych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Sebastian Stępień, specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/32/2024 z dnia 15 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Nadleśnictwo prawidłowo zarządzało majątkiem i gospodarowało środkami finansowymi³.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Kontrolowana jednostka prawidłowo gospodarowała nieruchomościami w zakresie najmu, dzierżawy i sprzedaży majątku, a wynajmowanie lokali na własne potrzeby od podmiotów zewnętrznych było celowe i gospodarne. Zawierane umowy prawidłowo zabezpieczały interesy Nadleśnictwa. Również realizacja zadań inwestycyjnych była celowa, przebiegała zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami, a środki wydatkowane w sposób gospodarny. Prawidłowo dokumentowano prowadzone inwestycje, których zakres służył realizacji zadań Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną na podstawie Planu Urządzania Lasu (dalej: *PUL*) sporządzonego na lata 2016-2025, a zadania gospodarcze w nim przewidziane były realizowane proporcjonalnie do okresu jego obowiązywania. Sprzedaż drewna organizowana była rzetelnie i gospodarnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami i wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze (dalej: *RDLP*).

Polityka kadrowo-płacowa Nadleśnictwa była zgodna z przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami. W procesie rekrutacji dokonywano rzetelnego wyboru osób, których kompetencje odpowiadały potrzebom kontrolowanej jednostki. Wobec pracowników stosowano jednolite zasady w zakresie ustalania wynagrodzeń oraz zapewniono im możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Zlecanie usług obcych podmiotom zewnętrznym było celowe i przebiegało zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami. Udzielanie darowizn odbywało się zgodnie z przepisami i regulacjami wewnętrznymi, za wyjątkiem trzech podmiotów, którym Nadleśniczy przyznał darowizny w łącznej kwocie 15.000 zł, pomimo że nie były przeznaczone na cele społecznie użyteczne. Rzetelnie kontrolowano wykonywania obowiązków nałożonych na obdarowanych, w szczególności odnoszących się do sposobu wykorzystania darowizn.

W Nadleśnictwie zrealizowano zaplanowane zadania w zakresie ochrony przyrody.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych.

Opis stanu faktycznego

1.1. W kontrolowanym okresie wydierżawianie nieruchomości Nadleśnictwa podmiotom zewnętrznym oraz wynajmowanie lub dzierżawienie majątku od podmiotów zewnętrznych na potrzeby Nadleśnictwa następowało na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁵ (dalej: *ustawa o lasach*), przepisach wykonawczych do tej ustawy oraz regulacjach wewnętrznych jednostki⁶, które zawierały m.in. wytyczne w sprawie zawierania umów dzierżawy

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W zakresie zbadanym przez NIK.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 530.

⁶ W Nadleśnictwie aktualnie obowiązują następujące Zarządzenia: Zarządzenie Nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające Zarządzenia Nr 31 DGLP z dnia 27 kwietnia

i najmu z uwzględnieniem interesu Skarbu Państwa z punktu widzenia celowości oraz gospodarności, mające zapobiegać dowolności działania w tym zakresie.

Nadleśnictwo zarządzało następującą liczbą lokali mieszkalnych:

- na dzień 1 stycznia 2020 r. – 14 lokali,
- na dzień 31 grudnia 2020 r. – 12 lokali,
- na dzień 31 grudnia 2021 r. – 12 lokali,
- na dzień 31 grudnia 2022 r. – 12 lokali,
- na dzień 31 grudnia 2023 r. – 10 lokali,
- na dzień 31 marca 2024 r. – 10 lokali.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2023 r. Nadleśnictwo nie zarządzało gruntami z budynkami mieszkalnymi w budowie.

W latach 2020-2024 (I kwartał) w Nadleśnictwie obowiązywało 26 umów najmu lokali mieszkalnych i gospodarczych oraz gruntów z nimi związanych. Łączne przychody z tytułu najmu tych nieruchomości za ten okres wyniosły 90.142,82 zł, z tego:

- w 2020 r. – 11.104,70 zł,
- w 2021 r. – 10.486,99 zł,
- w 2022 r. – 23.475,58 zł,
- w 2023 r. – 36.508,15 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 8.567,40 zł.

Szczegółowym badaniem objęto najem dwóch nieruchomości o najwyższej kwocie przychodu z tytułu najmu, tj. nieruchomości położonej w Lubięcinie oraz nieruchomości zlokalizowanej w miejscowości Święte. Uzasadnieniem zawarcia umów najmu było zapewnienie mieszkania emerytowanemu leśniczemu po zakończeniu bezpłatnego okresu zamieszkania. Wysokość stawek za najem ustalono na podstawie Zarządzenia Nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (dalej: *DGLP*) z dnia 16 sierpnia 2018 r. oraz wydanych na jego podstawie zarządzeń Nadleśniczego, w których ujęto stawki i kwoty czynszu. W obu badanych umowach określone zostały prawa i obowiązki stron, a najemcy realizując postanowienia tych umów wywiązywali się ze swoich zobowiązań, w tym terminowo regulowali należności z tytułu czynszu.

Nie wystąpiły przypadki dokonania umorzenia należności z tytułu najmu.

W Nadleśnictwie nie występowało mienie nieużytkowane na bieżące potrzeby statutowe kontrolowanej jednostki i nieudostępnione innym podmiotom. W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r. wystąpiły natomiast dwie sytuacje czasowego nieużytkowania nieruchomości lokalowych:

- w miejscowości Pyrnik – lokal nie był użytkowany od 1 stycznia 2020 r. do 31 stycznia 2020 r., koszty poniesione na utrzymanie nieruchomości w ww. okresie wyniosły 219,97 zł i obejmowały w szczególności dostawę energii elektrycznej oraz pozostałe koszty związane z bieżącą eksploatacją nieruchomości, tj. obowiązkowe kontrole obiektów wynikające z przepisów prawa, podatku od nieruchomości i ubezpieczenia;

2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych lasów Państwowych „Zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży PGL LP”; Zarządzenie Nr 15 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie zasad udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych w RDLP w Zielonej Górze; Zarządzenie Nr 33/2022 Nadleśniczego Nadleśnictwa Sława Śląska z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie wprowadzenia szczegółowych zasad udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa oraz ustalenia wyjściowych stawek czynszu za korzystanie z tych nieruchomości i Zarządzenie Nr 16/2023 Nadleśniczego Nadleśnictwa Sława Śląska z dnia 11 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia wysokości stawek bazowych dla lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych oraz garaży PGL LP będących w zarządzie Nadleśnictwa Sława Śląska.

- w miejscowości Świąte – lokal nie był użytkowany w okresie od 30 października 2021 r. do 31 sierpnia 2022 r., a koszty poniesione na utrzymanie nieruchomości w tym okresie wyniosły 32.107,04 zł, w tym 8.326,41 zł stanowiły koszty dozoru obiektu, opalania w okresie zimowym oraz koszty dostawy energii elektrycznej. Pozostałe koszty związane były z bieżącą eksploatacją nieruchomości, tj. koszty amortyzacji, obowiązkowych kontroli obiektów wynikających z przepisów prawa, konserwacji, podatku od nieruchomości i ubezpieczenia.

W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo najmowało i dzierżawiło na swoje potrzeby pięć nieruchomości:

- od 1 marca 2023 r. biuro na kancelarię leśnictwa,
- od 20 grudnia 2018 r. plac w celu składowania materiałów,
- od 2 stycznia 2017 r. plac w celu składowania odpadów,
- od 1 stycznia 2024 r. dwie nieruchomości gruntowe pod wodami powierzchniowymi płynącymi na budowę i eksploatację zejścia pożarowego oraz schodni i pomostu.

Łącznie w kontrolowanym okresie Nadleśnictwo poniosło koszty z tytułu najmu lub dzierżawy ww. nieruchomości od innych podmiotów w wysokości 69.330 zł, z tego:

- w 2020 r. – 9.010 zł,
- w 2021 r. – 9.010 zł,
- w 2022 r. – 9.010 zł,
- w 2023 r. – 33.610 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 8.690 zł.

Szczegółowym badaniem objęto najem dwóch nieruchomości o najwyższej kwocie kosztów z tytułu najmu, tj.:

- umowę z dnia 1 marca 2023 r., której przedmiotem był lokal użytkowy o powierzchni 24,72 m²,
- umowę z dnia 10 stycznia 2017 r., której przedmiotem było odpłatne udostępnienie do korzystania boksu magazynowego betonowego niezadaszonego.

W wyniku badania nie stwierdzono przypadków niewywiązywania się przez Nadleśnictwo z postanowień zawartych umów.

(akta kontroli str. 3-123)

1.2. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo dokonało sprzedaży czterech nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi i samodzielnych lokali mieszkalnych o łącznej wartości 1.106 tys. zł⁷, na które poniosło nakłady w łącznej wysokości 27.475,91 zł⁸. Sprzedaży dokonano na rzecz pracowników (dwie transakcje), byłego pracownika (jedna transakcja) oraz osoby trzeciej⁹ (jedna transakcja)¹⁰. W przypadku pracowników i byłego pracownika udzielono 95% bonifikaty, natomiast osoby trzeciej (najemcy) 12%¹¹.

Sprzedaż nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi i samodzielnych lokali mieszkalnych oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatnych Lasom Państwowym prowadzona była na zasadach przewidzianych w art. 40a ustawy o lasach, przepisach wykonawczych do tej ustawy oraz regulacjach

⁷ Wartości te wynosiły: 368.000 zł, 222.000 zł, 442.000 zł, 74.000 zł.

⁸ Nakłady poniesione w okresie 10 lat poprzedzających sprzedaż.

⁹ Osoba powiązana rodzinie z byłym pracownikiem Nadleśnictwa.

¹⁰ Na podstawie art. 40a ust. 7 ustawy o lasach.

¹¹ Kwoty przychodów uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości wyniosły: 18.400 zł, 11.100 zł, 17.100 zł, 65.120 zł.

wewnętrznych jednostki. W Nadleśnictwie opracowano Program Gospodarowania Zasobami Lokalowymi¹².

Szczegółowym badaniem objęto sprzedaż wszystkich czterech nieruchomości i ustalono m.in., że we wszystkich przypadkach:

- w dokumentacji dotyczącej sprzedaży znajdował się szczegółowy opis i uzasadnienie sprzedaży lokalu, wykaz obiektów inwentarzowych, wykaz kosztów remontów i poniesionych nakładów,
- sprzedawane lokale nie były pustostanami,
- wartość księgowa netto (wartość środka trwałego) nie przekraczała 100 tys. zł,
- sprzedawane nieruchomości były ujęte w Programie Gospodarowania Zasobami Lokalowymi i w wykazie nieruchomości planowanych do sprzedaży,
- każdorazowo Nadleśniczy wносił do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze (dalej: *Dyrektor RDLP*) o ujęcie tych nieruchomości w wykazie lokali na sprzedaż, a Dyrektor RDLP wyrażał zgodę na ich zbycie i wносił do DGLP o zatwierdzenie sprzedaży tych lokali, DGLP wyraził zgodę na sprzedaż tych lokali,
- sprzedaż lokali była pozytywnie opiniowana przez związki zawodowe,
- informacje dotyczące sprzedaży były zamieszczane w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych w wykazie nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży,
- opracowano operaty szacunkowe, w których dokonano wyceny wartości zbywanych lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przez rzeczoznawcę majątkowego,
- lokale zbyto na rzecz osób uprawnionych, wymienionych w art. 40a ustawy o lasach,
- w treści aktów notarialnych ustanowiono hipoteki celem zabezpieczenia-wtórnego obrotu zbytymi lokalami, nie wystąpiły przypadki żądania od nabywcy kwoty równej udzielonej bonifikacie po zwaloryzowaniu, gdyż nie miały miejsca sytuacje zbycia lokalu przez nabywcę lub wykorzystania go na inne cele niż mieszkalne przed upływem pięciu lat od dnia nabycia,
- w trzech przypadkach nastąpiła zapłata przed podpisaniem aktu notarialnego; w jednym przypadku dokonano przedpłaty, a pozostała kwota została podzielona została na 60 miesięcznych rat, począwszy od miesiąca następnego po miesiącu w którym podpisano akt notarialny.

Pracownik zajmujący się sprzedażą nieruchomości wyjaśnił, że w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń zwrotu udzielonej bonifikaty po jej waloryzacji, w pierwszej kolejności kontrola zbywania nieruchomości przed upływem pięciu lat od nabycia polega na wpisaniu przy akcie sprzedaży hipoteki umownej do wysokości wartości nieruchomości. Ponadto raz w roku Nadleśnictwo weryfikuje stan prawny sprzedanych nieruchomości za pośrednictwem elektronicznych ksiąg wieczystych. Ostateczna weryfikacja następuje przy wydaniu zgody na wykreślenie hipoteki gdzie ponownie weryfikuje się stan prawny sprzedanej nieruchomości. Obecnie w odniesieniu do kontrolowanych sprzedaży nieruchomości w żadnym przypadku nie wystąpiły przesłanki żądania zwrotu udzielonej bonifikaty.

(akta kontroli str. 189-417)

¹² Zarządzenie Nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych „Wytucznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” (Biul. Inf. LP poz. 134, ze zm.) oraz Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi Nadleśnictwa z 2019 r. oraz z 2022 r.

W latach 2020-2024 (I kwartał) miały miejsce trzy przypadki sprzedaży nieruchomości na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach. Każdorazowo DGLP wyrażał zgodę na ich zbycie.

Szczegółowymi badaniami objęto dokumentację dotyczącą sprzedaży trzech nieruchomości określonej w art. 38 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach¹³:

- nieruchomości sprzedanej dla ENEA Operator z przeznaczeniem pod transformator o pow. 0,0243 ha, cena zbycia – 48.000 zł, zgoda DGLP Nr ZI.2101.174.2020 z dnia 29 kwietnia 2021 r.,
- nieruchomości sprzedanej dla ENEA Operator z przeznaczeniem pod transformator o pow. 0,0077 ha, cena zbycia – 14.700 zł, zgoda DGLP Nr ZI.2101.174.2020 z dnia 29 kwietnia 2021 r.,
- nieruchomości sprzedanej dla parafii rzymsko-katolickiej z przeznaczeniem na rozbudowę cmentarza o pow. 0,0380 ha, cena zbycia – 9.000 zł, zgoda DGLP Nr ZI.2101.51.2021 z dnia 9 czerwca 2021 r.

Każdorazowo Nadleśnictwo uzyskiwało zgodę DGLP na ich sprzedaż, która dokonywana była zgodnie z właściwym trybem.

(akta kontroli str. 124-188)

1.3. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo ponosiło nakłady na inwestycje na podstawie ustaw Prawo zamówień publicznych¹⁴ oraz wydanych na ich podstawie zarządzeń.

W okresie objętym kontrolą, w Nadleśnictwie obowiązywało:

- Zarządzenie Nadleśniczego nr 56 z dnia 28 września 2018 r. w sprawie udzielania zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych,
- Zarządzenie Nadleśniczego nr 5/2021 z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie udzielania zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Zgodnie ze sprawozdaniami *Nakłady na środki trwałe w budowie/inwestycje – plan i wykonanie zadaniami* Planu finansowo-gospodarczego (zasadniczego) na poszczególne lata objęte kontrolą zaplanowano następującą liczbę zadań:

- na rok 2020: zakupy – 11 zadań na kwotę 294.923,53 zł, roboty budowlane kontynuowane – dziewięć zadań na kwotę 2.509.725,10 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – siedem zadań na kwotę 53.149,89 zł. Natomiast przyjęto do realizacji: zakupy – 15 zadań na kwotę 346.745,01 zł (z tego: zakupy dóbr gotowych – 331.404,41 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 15.340,60 zł), roboty budowlane kontynuowane – siedem zadań na kwotę 1.633.317,34 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – trzy zadania na kwotę 110.374,25 zł. Przyczyną niezrealizowania niektórych zadań była rezygnacja z realizacji zadania lub przeniesienie zadania na 2021 r., wprowadzenie do realizacji zadań nieujętych w planie wynikało natomiast m.in. z założenia dodatkowej pozycji w planie na zakup wyposażenia, aktualizacji kosztorysu inwestorskiego;
- na rok 2021: zakupy – 16 zadań na kwotę 818.700,00 zł, roboty budowlane kontynuowane – 11 zadań na kwotę 2.034.100,00 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – trzy zadania na kwotę 167.100,00 zł. Natomiast przyjęto do realizacji: zakupy – 11 zadań na kwotę 919.320,15 zł (z tego: zakupy dóbr gotowych – 910.126,56 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 9.193,59 zł), roboty budowlane kontynuowane – osiem zadań na kwotę

¹³ Doboru próby do badania dokonano w sposób celowy, uwzględniając wartość sprzedaży.

¹⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.) oraz ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320).

2.123.018,55 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – cztery zadania na kwotę 24.750,36 zł. Przyczyną niezrealizowania niektórych zadań była rezygnacja z realizacji zadania lub przeniesienie zadania na 2022 r., natomiast realizacja zadań niezaplanowanych wiązała się z montażem klimatyzacji w kancelariach leśnictw, ustawieniem masztów flagowych, wykonaniem mapy na potrzeby p.poż.;

- na rok 2022: zakupy – 17 zadań na kwotę 656.138,00 zł, roboty budowlane kontynuowane – cztery zadania na kwotę 1.644.700,00 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – dziewięć zadań na kwotę 157.400,00 zł. Natomiast przyjęto do realizacji: zakupy – 18 zadań na kwotę 587.817,19 zł (z tego: zakupy dóbr gotowych – 556.337,93 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 31.479,26 zł), roboty budowlane kontynuowane – pięć zadań na kwotę 1.544.288,66 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – dziewięć zadań na kwotę 140.806,46 zł. Przyczyną niezrealizowania niektórych zadań była rezygnacja z realizacji zadania lub przeniesienie zadania na 2023 r., natomiast realizacja zadań niezaplanowanych dotyczyła nabycia nieruchomości, zakupu modułu gaśniczego, montażu progów spowalniających;
- na rok 2023: zakupy – cztery zadania na kwotę 871.300,00 zł, roboty budowlane kontynuowane – siedem zadań na kwotę 3.172.900,00 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – 10 zadań na kwotę 363.000,00 zł. Natomiast przyjęto do realizacji: zakupy – 14 zadań na kwotę 1.597.671,81 zł (z tego: zakupy dóbr gotowych – 1.593.218,31 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 4.453,50 zł), roboty budowlane kontynuowane – cztery zadania na kwotę 3.119.926,27 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – 10 zadań na kwotę 461.802,48 zł. Przyczyną niezrealizowania niektórych zadań było przeniesienie zadania na 2023 r., a realizacja niezaplanowanych związana była z nabywaniem nieruchomości, zakupem drona (BSP);
- na rok 2024 (do 31 marca): zakupy – 16 zadań na kwotę 685.500,00 zł, roboty budowlane kontynuowane – cztery zadania na kwotę 1.984.000,00 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – dziewięć zadań na kwotę 345.800,00 zł. Natomiast przyjęto do realizacji: zakupy – osiem zadań na kwotę 354.917,49 zł (z tego: zakupy dóbr gotowych – 345.879,49 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 9.038,00 zł), roboty budowlane kontynuowane – dwa zadania na kwotę 14.644,00 zł oraz roboty budowlane noworozpoczynane – dwa zadania na kwotę 4.950,00 zł.

Wysokość wydatkowanych środków finansowych na zadania inwestycyjne (w porównaniu do planu) oraz ich udział w wydatkach ogółem¹⁵ wynosił:

- w 2020 r. - 2.090.436,60 zł, tj. 73,15% planu (2.857.798,52 zł) stanowiły wydatki inwestycyjne. Ich udział w wydatkach ogółem wynosił 9,24% (22.616.276,00 zł);
- w 2021 r. – 3.067.089,06 zł, tj. 101,56% planu (3.019.900,00 zł) stanowiły wydatki inwestycyjne. Ich udział w wydatkach ogółem wynosił 11,08% (27.676.394,63 zł);
- w 2022 r. - 2.272.912,31 zł, tj. 92,46% planu (2.458.238,00 zł) stanowiły wydatki inwestycyjne. Ich udział w wydatkach ogółem wynosił 5,85% (38.859.074,11 zł);
- w 2023 r. – 5.179.400,56 zł, tj. 117,52% planu (4.407.200,00 zł) stanowiły wydatki inwestycyjne. Ich udział w wydatkach ogółem wynosił 12,06% (42.949.127,56 zł);
- w 2024 r. – 377.649,49 zł, tj. 12,52% planu (3.015.300,00 zł) stanowiły wydatki inwestycyjne. Ich udział w wydatkach ogółem wynosił 4,18% (9.028.089,27 zł).

¹⁵ Wydatki w nadleśnictwie następują w ujęciu memorialowym zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.), zgodnie z którym, w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Zadania inwestycyjne zostały sfinansowane ze środków własnych oraz ze środków unijnych (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

Szczegółowymi badaniami objęto dwa zadania inwestycyjne:

- budowa budynku gospodarczo-garażowego z wiatą parkingową oraz niezbędną infrastrukturą techniczną o wartości 585.719,85 zł,
- budowa dojazdu pożarowego nr 1 w Leśnictwach Dąbrówno i Strzeszków o wartości 2.222.219,63 zł.

W odniesieniu do poddanych badaniu zadań ustalono m.in., że:

- zakres przedmiotowy inwestycji był zgodny z celami kontrolowanej jednostki i służył realizacji jej zadań,
- właściwie wybrano tryb udzielenia zamówienia,
- postępowanie zostało właściwie udokumentowane,
- zadanie zrealizowano zgodnie z umową,
- prawidłowo dokonano rozliczenia,
- prawidłowo i terminowo wprowadzono środki trwałe do ewidencji.

(akta kontroli str. 418-495)

Zgodnie z księgą inwentarzową środków trwałych (nabycia w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 marca 2024 r.), wszystkie będące na stanie Nadleśnictwa środki trwałe¹⁶ zostały przyjęte do użytkowania. W Nadleśnictwie nie występują środki trwałe stanowiące rezerwę, natomiast w przypadku środków trwałych nieużytkowanych następuje ich likwidacja¹⁷. W okresie objętym kontrolą wycofano z użytkowania pięć środków trwałych: studnię w Leśnictwie Świętobór, kanalizację zewnętrzną, linię energetyczną, ogrodzenie w szkółce leśnej oraz budynek gospodarczy w Tarnowie Jeziernym. Nadleśnictwo nie posiada magazynu, w którym przechowywane są środki trwałe nieużytkowane, w tym stanowiące rezerwę.

(akta kontroli str. 496-498)

1.4. Zarządzeniami Nadleśniczego wprowadzono do stosowania w Nadleśnictwie plany finansowo-gospodarcze, w których założono następujące wielkości pozyskania i przychody ze sprzedaży drewna:

- Zarządzeniem nr 12 z dnia 11 maja 2020 r. założono na rok 2020 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 23.817,20 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 126.279 m³ (z tego: 118.892 m³ grubizny i 7.387 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 123.621 m³ (z tego: 118.380 m³ grubizny i 5.241 m³ drobnicy);
- Zarządzeniem nr 29/2021 z dnia 20 maja 2021 r. założono na rok 2021 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 25.134,90 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 133.643 m³ (z tego: 127.741 m³ grubizny i 5.902 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 133.584 m³ (z tego: 128.175 m³ grubizny i 5.409 m³ drobnicy);
- Zarządzeniem nr 21/2022 z dnia 10 maja 2022 r. założono na rok 2022 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 35.368,20 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 129.498 m³ (z tego: 124.608 m³ grubizny i 4.890 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 135.400 m³ (z tego: 130.500 m³ grubizny i 4.900 m³ drobnicy);
- Zarządzeniem nr 24 z dnia 19 maja 2023 r. założono na rok 2023 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 43.486,90 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 133.880 m³ (z tego: 125.663 m³ grubizny i 8.217 m³ drobnicy) oraz wielkość

¹⁶ Zgodnie z raportem SILP, bez grup KŚT 0 oraz 1, w księdze inwentarzowej środków trwałych ujęto 39 pozycji, a ich wartość początkowa wynosiła 6.793.760,80 zł.

¹⁷ Nadleśnictwo nie prowadzi magazynu.

pozyskania drewna ogółem 139.217 m³ (z tego: 134.750 m³ grubizny i 4.467 m³ drobnicy);

- Zarządzeniem nr 22/2024 z dnia 27 maja 2024 r. założono na rok 2024 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 33.979,10 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 141.479 m³ (z tego: 135.459 m³ grubizny i 6.020 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 134.618 m³ (z tego: 130.018 m³ grubizny i 4.600 m³ drobnicy).

(akta kontroli str. 499-550)

W Nadleśnictwie sporządzane były również roczne plany (wnioski) cięć – LPIR-8 dotyczące użytkowania rębego oraz przedrębego. W planach tych przewidziano do pozyskania następujące ilości grubizny i drobnicy bez cięć prowadzonych na gruntach wyłączonych z produkcji leśnej (np. drogi, ośrodki wypoczynkowe) niewchodzące w poczet etatów PUL:

- w 2020 r. 123.573 m³ (wykonanie – 114.561 m³),
- w 2021 r. 133.505 m³ (wykonanie – 131.029 m³),
- w 2022 r. 135.332 m³ (wykonanie – 136.800 m³),
- w 2023 r. 139.190 m³ (wykonanie – 137.004 m³),
- w 2024 r. 134.600 m³ (wykonanie w I kwartale 2024 r. – 23.132 m³).

(akta kontroli str. 591-618)

W toku realizacji PUL w Nadleśnictwie, w tym przed sporządzaniem projektów planów finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa, analizowano czy zakładane roczne poziomy pozyskania drewna nie będą stanowiły odchyłeń od średniorocznych poziomów pozyskania wynikających z PUL. Co do zasady, planowano rocznie pozyskanie drewna w ilości 1/10 etatu 10-letniego, zgodnie z PUL, z wyrównaniem ewentualnych zaległości z lat poprzednich. Planowany rozmiar roczny ilości drewna do pozyskania, w tym wg rodzajów użytkowania głównego, ustalano w porozumieniu z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze (dalej: RDLP).

Nadleśniczy wyjaśnił, że *działania przed sporządzeniem projektów planów finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa, podejmowane w ramach określania planowanego poziomu pozyskania drewna, można podsumować w czterech krokach:*

- *analiza dotychczasowego wykonania etatu 10-letniego wskazanego w PUL (określenie w jakim stopniu realizacja etatu 10-letniego jest opóźniona, bądź wyprzedzona w stosunku do upływu czasu),*
- *podział pozostałego do wykonania etatu 10-letniego miąższości drewna do pozyskania na lata pozostające do końca obowiązującego PUL, wg rodzajów użytkowania głównego (rębne, przedrębne),*
- *uzgodnienie poziomu rozmiaru rocznego pozyskania z RDLP wg rodzajów użytkowania głównego,*
- *ewentualne zwiększenie rocznego rozmiaru pozyskania drewna do wersji zasadniczej planu finansowo – gospodarczego zatwierdzony przez Dyrektora RDLP o miąższość grubizny niepozyskanej w roku poprzednim.*

Zgodnie z zasadami sprzedaży drewna przyjętymi przez DGLP na lata 2020-2021, 2022-2023 oraz 2024-2026¹⁸ w rocznym planie sprzedaży drewna danej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych wyodrębnia się pulę (np. ofertową, detaliczną, techniczną) przeznaczoną do sprzedaży w procedurach aukcyjnych (poprzez Portal

¹⁸ Zarządzenie DGLP Nr 68 z dnia 12 listopada 2019 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe na lata 2020-2021, Zarządzenie DGLP Nr 57 z dnia 22 września 2021 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe na lata 2022-2023 oraz Zarządzenie DGLP Nr 97 z dnia 12 października 2023 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe na lata 2024-2026.

Leśno-Drzewny oraz aplikację e-drewno) oraz pozaaukcyjnych (np. negocjacji handlowych).

Poziom sprzedaży drewna w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r. w poszczególnych kanałach dystrybucji, wynikających z wydawanych corocznie decyzji DGLP¹⁹, w tym różnice pomiędzy zakładanymi i zrealizowanymi poziomami sprzedaży, kształtował się następująco:

- pula ofertowa wg planu wynosiła 491.279,00 m³, zrealizowano natomiast 447.241,53 m³, tj. 91% planu²⁰,
- pula detaliczna wg planu wynosiła 38.447,00 m³, zrealizowano natomiast 53.689,00 m³, tj. 139,65% planu, co wynikało z konieczności zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności na drewno opałowe²¹,
- pula na potrzeby własne wynosiła 3.838,00 m³, faktycznie przeznaczono 3.360,06 m³, tj. 87,55% planu²²,
- w przypadku małowymiarowego drewna w ramach puli energetycznej planowano przeznaczyć 7.250,00 m³, faktycznie przeznaczono 6.046,53 m³, tj. 83,40% planu²³,
- na pulę techniczną planowano przeznaczyć 17.652,00 m³, faktycznie przeznaczono 29.495,35 m³, tj. 167,10% planu²⁴, co związane było z tym, że drewno nie sprzedane w puli ofertowej powiększyło ofertę sprzedaży w puli technicznej.

Nie planowano i nie dokonywano sprzedaży w drodze aukcji lub submisji.

Zgodnie z wyjaśnieniami Nadleśniczego, *różnica w realizacji planu pozyskania i sprzedaży drewna w poszczególnych latach okresu 2020-2023 jako całości nie*

¹⁹ Decyzja Nr 160 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 listopada 2019 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: ZM.800.11.2019); Decyzja Nr 105 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 września 2020 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: ZM.800.11.2020); Decyzja Nr 104 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 września 2021 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: EM.800.5.2021); Decyzja Nr 107 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 września 2022 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: EM.800.10.2022); oraz Decyzja Nr 172 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 października 2023 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno.

²⁰ W poszczególnych latach kształtowało się to następująco: w 2020 r. – plan: 113.458 m³, realizacja: 95.835,66 m³, tj. 84% realizacji planu; w 2021 r. – plan: 118.099 m³, realizacja: 115.504,72 m³, tj. 98% realizacji planu; w 2022 r. – plan: 113.989 m³, realizacja: 106.596,28 m³, tj. 94% realizacji planu; w 2023 r. – plan: 115.499 m³, realizacja: 103.612,50 m³, tj. 90% realizacji planu; w 2024 r. (na 31 marca) – plan: 30.234 m³, realizacja: 25.692,37 m³, tj. 85% realizacji planu.

²¹ W poszczególnych latach kształtowało się to następująco: w 2020 r. – plan: 8.697 m³, realizacja: 9.605,88 m³, tj. 110,45% realizacji planu; w 2021 r. – plan: 8.430 m³, realizacja: 10.146,65 m³, tj. 120,36% realizacji planu; w 2022 r. – plan: 7.466 m³, realizacja: 14.484,02 m³, tj. 194,00% realizacji planu; w 2023 r. – plan: 10.515 m³, realizacja: 15.961,39 m³, tj. 151,80% realizacji planu; w 2024 r. (na 31 marca) – plan: 3.339 m³, realizacja: 3.491,06 m³, tj. 104,57% realizacji planu.

²² W poszczególnych latach kształtowało się to następująco: w 2020 r. – plan: 1.007 m³, realizacja: 691,06 m³, tj. 68,63% realizacji planu; w 2021 r. – plan: 812 m³, realizacja: 750,02 m³, tj. 92,37% realizacji planu; w 2022 r. – plan: 946 m³, realizacja: 598,28 m³, tj. 63,24% realizacji planu; w 2023 r. – plan: 638 m³, realizacja: 1.276,91 m³, tj. 200,14% realizacji planu; w 2024 r. (na 31 marca) – plan: 435 m³, realizacja: 43,79 m³, tj. 10,07% realizacji planu.

²³ W poszczególnych latach kształtowało się to następująco: w 2020 r. – plan: 500 m³, realizacja: 634,53 m³, tj. 126,91% realizacji planu; w 2021 r. – plan: 2.000 m³, realizacja: 2.713,15 m³, tj. 135,66% realizacji planu; w 2022 r. – plan: 2.500 m³, realizacja: 1.303,53 m³, tj. 52,14% realizacji planu; w 2023 r. – plan: 2.000 m³, realizacja: 936,30 m³, tj. 46,82% realizacji planu; w 2024 r. (na 31 marca) – plan: 250 m³, realizacja: 459,02 m³, tj. 184,00% realizacji planu.

²⁴ W poszczególnych latach kształtowało się to następująco: w 2020 r. – plan: 2.617 m³, realizacja: 10.148,65 m³, tj. 387,80% realizacji planu; w 2021 r. – plan: 2.573 m³, realizacja: 4.740,81 m³, tj. 184,25% realizacji planu; w 2022 r. – plan: 5.399 m³, realizacja: 4.083,75 m³, tj. 75,64% realizacji planu; w 2023 r. – plan: 5.565 m³, realizacja: 9.012,19 m³, tj. 161,94% realizacji planu; w 2024 r. (na 31 marca) – plan: 1.498 m³, realizacja: 1.509,95 m³, tj. 100,83% realizacji planu.

przekraczała 10%. W przypadku szczegółowej analizy sprzedaży (...) wystąpiły natomiast różnice przekraczające 10% w ramach poszczególnych pul, co bilansowało się ostatecznie na koniec każdego roku w ramach ogólnej ilości sprzedanego drewna:

- pula ofertowa - realizacja na poziomie poniżej odchyłki 10% planu została zbilansowana sprzedażą na e-drewno w ramach puli technicznej (2020 r. - pandemia COVID-19 – brak pełnej realizacji umów półrocznych);
- pula detaliczna – przekroczenie odchyłki 10% planu w każdym roku spowodowane było zwiększonym zapotrzebowaniem lokalnej ludności na drewno opałowe (przekroczenie planu za pisemną zgodą RDLP);
- pula potrzeby własne – przekroczenie związane było przede wszystkim ze wzrostem zapotrzebowania pracowników na bieżące realizacje deputatów w naturze (dotychczas realizowanych w pieniądzu, ale w wyniku problemów z zaopatrzeniem w opał innego rodzaju niż drewno – efekt uboczny pandemii, nastąpiło gremialne przestawienie się na deputat w naturze), remontami grodzień, potrzebami drewna na cele edukacyjne;
- pula energetyczna – w ramach tej puli bilansowano podaż i popyt na drewno opałowe małowymiarowe (drobnica) ze strony lokalnej ludności z zapotrzebowaniem przemysłu energetycznego;
- pula techniczna – co do zasady stanowi 5% sprzedaży ofertowej. Przekroczenie odchyłki (...) wynikało z potrzeby sprzedaży drewna przesuniętego z puli ofertowej, które nie znalazło nabywcy, pomimo przeprowadzonych procedur. Pula ta stanowi niewielki procent realizacji puli ofertowej.

W okresie objętym kontrolą, sprzedaż drewna kształtowała się następująco:

- w 2020 r. sprzedano 116.915,78 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 31.459,48 m³) o wartości 22.202.807,42 zł (w tym wielkowymiarowe 7.760.350,85 zł),
- w 2021 r. sprzedano 133.855,35 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 33.426,69 m³) o wartości 27.610.071,23 zł (w tym wielkowymiarowe 9.871.062,66 zł),
- w 2022 r. sprzedano 127.065,86 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 32.926,10 m³) o wartości 39.224.433,08 zł (w tym wielkowymiarowe 13.004.682,81 zł),
- w 2023 r. sprzedano 130.799,29 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 48.828,08 m³) o wartości 39.526.563,23 zł (w tym wielkowymiarowe 18.610.288,63 zł),
- w I kwartale 2024 r. sprzedano 31.196,19 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 6.760,84 m³) o wartości 7.757.814,52 zł (w tym wielkowymiarowe 2.346.410,93 zł).

Nadleśnictwo nie dokonywało sprzedaży drewna dla kierunku rozchodu nr 18 – eksport. Dokonywało natomiast sprzedaży drewna dla kierunku rozchodu nr 19 – dostawa wewnątrzwspólnotowa²⁵:

- w 2021 r. sprzedano 4.017,79 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 3.048,84 m³) o wartości 1.252.333,79 zł (w tym wielkowymiarowe 1.102.146,54 zł),
- w 2022 r. sprzedano 1.450,28 m³ drewna (nie sprzedawano drewna wielkowymiarowego) o wartości 420.937,29 zł,
- w 2023 r. sprzedano 3.048,03 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 1.593,97 m³) o wartości 1.422.285,92 zł (w tym wielkowymiarowe 765.122,01 zł),
- w I kwartale 2024 r. sprzedano 381,08 m³ drewna (w tym wielkowymiarowego – 62,08 m³) o wartości 104.237,78 zł (w tym wielkowymiarowe 22.501,78 zł).

²⁵ W 2020 r. Nadleśnictwo nie dokonało sprzedaży drewna dla kierunku rozchodu nr 19 – dostawa wewnątrzwspólnotowa.

Średnia cena sprzedaży 1 m³ drewna wg sprawozdania LPIO-9 na dzień 31 grudnia lat 2020-2023 oraz na dzień 31 marca 2024 r. wynosiła:

- w 2020 r. – 189,64 zł,
- w 2021 r. – 205,79 zł,
- w 2022 r. – 308,07 zł,
- w 2023 r. – 301,78 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 248,68 zł.

(akta kontroli str. 656-844,940-941)

Nadleśnictwo pozyskało drewno według następujących rodzajów użytkowania:

- pozyskanie rębne (grubizna) - w PUL zaplanowano pozyskanie w ilości 581.145 m³ (w tym rębna zupełna – 481.515 m³), natomiast w latach 2016-2023 pozyskano łącznie 462.445 m³ (w tym rębna zupełna – 356.273,12 m³), tj. zrealizowano 79,57% planu,
- pozyskanie przedrębne (grubizna) - w PUL zaplanowano pozyskanie w ilości 638.600 m³, natomiast w latach 2016-2023 pozyskano łącznie 504.098,33 m³, tj. zrealizowano 78,94% planu.

(akta kontroli str. 619)

W Nadleśnictwie, w ramach zagospodarowania lasu, prowadzono odnowienia i zalesienia, które zgodnie z planem finansowo-gospodarczym na poszczególne lata objęte kontrolą przedstawiały się następująco:

- w 2020 r. planowano objąć tymi zabiegami 120,28 ha (koszt – 626.535,97 zł), wykonano natomiast zabiegi na obszarze 123,51 ha (koszt – 487.176,87 zł),
- w 2021 r. planowano objąć tymi zabiegami 259,88 ha (koszt – 1.008.078,17 zł), wykonano natomiast zabiegi na obszarze 250,62 ha (koszt – 995.118,46 zł),
- w 2022 r. planowano objąć tymi zabiegami 169,59 ha (koszt – 1.263.736,27 zł), wykonano natomiast zabiegi na obszarze 215,73 ha (koszt – 1.197.456,36 zł),
- w 2023 r. planowano objąć tymi zabiegami 145,90 ha (koszt – 1.329.808,45 zł), wykonano natomiast zabiegi na obszarze 217,74 ha (koszt – 1.271.984,63 zł),
- w 2024 r. (I kwartał) planowano objąć tymi zabiegami 106,67 ha (koszt – 1.052.845,95 zł), wykonano natomiast zabiegi na obszarze 80,62 ha (koszt – 699.578,44 zł).

(akta kontroli str. 551-565)

1.5. W okresie objętym kontrolą obowiązywał PUL na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r. zatwierdzony przez Ministra Środowiska pismem Nr DLP-I.611.51.2016 z dnia 19 lipca 2016 r.

W PUL, zgodnie z zestawieniem zadań na lata od 2016 do 2025 przewidziano pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 1.219.745 m³ grubizny netto, w tym obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym 581.145 m³ grubizny netto oraz etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 638.600 m³ grubizny netto.

Na gruntach Nadleśnictwa znajdują się cztery obszary Natura 2000 (dwa obszary specjalnej ochrony ptaków i dwa obszary ochrony siedlisk):

- Dolina Środkowej Odry,
- Pojezierze Sławskie,
- Nowosolska Dolina Odry,
- Żurawie Bagno Sławskie.

W okresie objętym kontrolą ilość drewna pozyskanego z obszarów Natura 2000 nie przekraczała wielkości wskazanych w zatwierdzonym PUL.

W ramach cięć rębnych pozyskano następujące ilości drewna:

- 2020 r. – 13.411,64 m³,

- 2021 r. – 16.540,27 m³,
- 2022 r. – 18.436,20 m³,
- 2023 r. – 12.711,35 m³,
- 2024 r. (I kwartał) – 2.881,29 m³.

Na podstawie badania 17 adresów wydzieleń, obejmującego pozyskanie 10.456,59 m³ drewna z obszarów Natura 2000, w ramach cięć rębnych potwierdzono, że wykonane czynności były zgodne ze wskazówkami gospodarczymi i dokonano ich na adresach leśnych wynikających z PUL.

(akta kontroli str. 566-586,619-655)

1.6. W kontrolowanym okresie w Nadleśnictwie opracowywano cenniki detaliczne dla drobnych nabywców na surowiec drzewny oraz cenniki na produkty ubocznego użytkowania lasu stanowiące załączniki do zarządzeń Nadleśniczego²⁶ w sprawie wprowadzenia do stosowania regulaminu sprzedaży drewna i produktów użytkowania lasu za poszczególne lata objęte kontrolą i obowiązywały one odpowiednio od dnia:

- 2 stycznia 2020 r.,
- 4 stycznia 2021 r.,
- 3 stycznia 2022 r.,
- 2 stycznia 2023 r.,
- 16 stycznia 2024 r.²⁷.

Nadleśnictwo realizowało wytyczne RDLP w Zielonej Górze²⁸ w zakresie tworzenia cenników detalicznych oraz dokonywało na ich podstawie sprzedaży drewna. Sprzedaż detaliczna w poszczególnych latach objętych kontrolą podejmowano poczynając od daty obowiązywania cenników.

W kwestii podejmowania w Nadleśnictwie działań o charakterze analitycznym przed przyjęciem (zmianą) cenników detalicznych Nadleśniczy wyjaśnił, że *główną przesłanką ustalania ilości drewna do sprzedaży na dany rok było wykonanie sprzedaży w latach ubiegłych. Niestety okres pandemii całkowicie wypaczył przewidywalność rynku detalicznego. Nastąpiły ogromne trudności z zaopatrzeniem się ludności w inne rodzaje opału, stąd popyt na drewno S4 gwałtownie wzrósł. Ceny detaliczne na to drewno ustalano na podstawie wytycznych RDLP i poprzez porównanie cen z sąsiednimi nadleśnictwami. Z prowadzonych analiz nie sporządzano dokumentacji, gdyż nie było takich wymagań.*

W latach 2022-2023 nie prowadzono sprzedaży drewna S2AP na podstawie cennika sprzedaży detalicznej.

W okresie od 1 czerwca 2022 r. do 31 marca 2024 r., na podstawie decyzji DGLP Nr 42 z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych, surowca drzewnego do celów opałowych dokonywano przemanipulowania przelegującego drewna S2AP (brak odbioru drewna w ramach zawartych umów z klientami) na S4

²⁶ Zarządzenie Nr 39/2019 z dnia 27 grudnia 2019 r., Zarządzenie Nr 37/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r., Zarządzenie Nr 1/2022 z dnia 3 stycznia 2022 r., Zarządzenie Nr 38/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. oraz Zarządzenie Nr 45/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r.

²⁷ Opracowanie cennika za 2024 r. dopiero w dniu 16 stycznia 2024 r. wynikało z tego, że RDLP w Zielonej Górze nie otrzymało z DGLP wytycznych dotyczących sprzedaży drewna w 2024 r. (m.in. dot. ustalania cen detalicznych).

²⁸ Pismo Nr ED.800.1.2020 z dnia 6 kwietnia 2020 r., pismo Nr ED.800.1.2020 z dnia 8 kwietnia 2020 r., pismo Nr ED.800.62.2020 z dnia 13 grudnia 2020 r., pismo Nr ED.800.36.2021 z dnia 17 listopada 2021 r., pismo Nr ED.800.36.2021 z dnia 28 grudnia 2021 r., pismo Nr ED.800.4.2023 z dnia 4 stycznia 2023 r., pismo Nr ED.800.4.2024 z dnia 15 stycznia 2024 r., pismo Nr ED.800.4.2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.

z powodu dużego zapotrzebowania na drewno S4 wśród lokalnej społeczności²⁹. Poza tym realizacja zapisów decyzji DGLP polegała m.in. na :

- zapewnieniu pierwszeństwa w samowyrobie oraz nabyciu drewna S4 dla lokalnej ludności,
- zwiększeniu puli drewna S4: w 2022 r. z puli technicznej (ilości drewna średniowymiarowego nieobjęte kontraktacją), a w 2023 r. z puli ofertowej (niezrealizowane umowy na drewno średniowymiarowe) na pulę detaliczną.

Po wydaniu decyzji DGLP Nr 42 z dnia 26 maja 2022 r. odbiorcami sprzedaży detalicznej drewna S4 byli wyłącznie konsumenci detaliczni. Nie prowadzono sprzedaży S4 dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Powodem sprzedaży drewna S4 w 2022 r. w ilości 2,68 m³ – kierunek sprzedaży 13 (sprzedaż w ramach umów dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą), była reklamacja jakości drewna (zmiana specyfikacji drewna użytkowego na S4).

Od maja 2022 r. cena detaliczna drewna S4 była dwukrotnie zmieniana, i tak:

- od 1 lipca 2023 r. dokonano korekty ceny w oparciu o wskaźnik inflacji za kwiecień, który wyniósł 12,2%³⁰,
- od 1 stycznia 2024 r. dokonano korekty ceny w oparciu o wskaźnik inflacji za 2023 r., który wyniósł 11,4%³¹.

Wartość sprzedaży drewna S4 w poszczególnych latach objętych kontrolą³² wynosiła:

- w 2020 r.: iglaste – 447.965,97 zł, liściaste – 260.428,58 zł,
- w 2021 r.: iglaste – 89.472,24 zł, liściaste – 105.515,49 zł,
- w 2022 r.: iglaste – 761.723,52 zł, liściaste – 287.751,55 zł,
- w 2023 r.: iglaste – 1.098.076,47 zł, liściaste – 448.857,68 zł,
- w 2024 r. (I kwartał): iglaste – 222.606,53 zł, liściaste – 126.108,96 zł.

Natomiast ilość sprzedanego drewna S4 kształtowała się następująco:

- w 2020 r.: iglaste – 4.298 m³, liściaste – 1.738 m³,
- w 2021 r.: iglaste – 1.601 m³, liściaste – 788 m³,
- w 2022 r.: iglaste – 8.726 m³, liściaste – 2.070 m³,
- w 2023 r.: iglaste – 9.688 m³, liściaste – 2.891 m³,
- w 2024 r. (I kwartał): iglaste – 1.842 m³, liściaste – 700 m³.

W okresie objętym kontrolą drewno spełniające parametry klasyfikacji w ramach wyższego jakościowo sortymentu (S2AP, S2A, S2B) klasyfikowano (przemanipulowano) jako drewno o niższych parametrach jakościowych (S4). Dotyczyło to następujących ilości:

- w 2020 r. – 128,88 m³ (siedem przypadków),
- w 2021 r. – 0,00 m³,
- w 2022 r. – 157,40 m³ (44 przypadki),
- w 2023 r. – 344,31 m³ (45 przypadków),
- w 2024 r. (I kwartał) – 83,97 m³ (14 przypadków).

Szczegółowym badaniem objęto osiem specyfikacji manipulacyjnej, w wyniku czego stwierdzono, że:

- przyczyna przemanipulowania wynikała głównie z braku nabywcy hurtowego, niespełniania norm jakościowych, długiego okresu zalegania, braku ilości transportowej,

²⁹ Decyzją Nr 42 DGLP wprowadził rozwiązania mające na celu zwiększenie dostępności drewna opałowego dla odbiorców indywidualnych (konsumentów). Rekomendacje w tym zakresie obejmowały m.in. niepodnoszenia cen surowca do końca 2022 r.

³⁰ Pismo RDLP Nr ED.800.52.2023 z dnia 6 czerwca 2023 r.

³¹ Pismo RDLP Nr ED.800.4.2024 z dnia 15 stycznia 2024 r.

³² Wg LPIO-9 – zestawienie obrotów drewnem.

- przekwalifikowanie surowca każdorazowo następowało na umotywowany wniosek leśniczego,
- każdorazowo prawidłowość przemanipulowania sprawdzana była przez inżyniera nadzoru,
- wszystkie specyfikacje manipulacyjne zostały zatwierdzone przez Zastępcę Nadleśniczego.

Możliwość dokonywania przeklasyfikowania surowca drzewnego wynikała z zarządzeń DGLP w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych³³, co ujmowane było w specyfikacjach manipulacyjnych³⁴. W okresie objętym kontrolą średnia cena sprzedaży drewna S4 za 1m³ wynosiła:

- w 2020 r. – 117,34 zł,
- w 2021 r. – 81,62 zł,
- w 2022 r. – 97,21 zł³⁵,
- w 2023 r. – 122,82 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 137,15 zł.

Średnia cena sprzedaży drewna S2AP za 1m³ natomiast wynosiła:

- w 2020 r. – 124,97 zł,
- w 2021 r. – 132,76 zł,
- w 2022 r. – 293,94 zł,
- w 2023 r. – 263,84 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 195,00 zł.

W kwestii czynników decydujących o poziomie cen drewna S4, Nadleśniczy wyjaśnił, że: *decydującymi czynnikami branymi pod uwagę przy ustalaniu cen detalicznych drewna S4 w latach 2020-2024 były, wg kolejności od najistotniejszego:*

1. *aspekt społeczny – dostępność opału dla lokalnej ludności, dla której zwłaszcza w okresie bezpośrednio po pandemii COVID-19 inne źródła ogrzewania stały się trudno dostępne z racji rosnących skokowo cen i braków na rynku. To zjawisko przełożyło się na zwiększenie zapotrzebowania na drewno opałowe z 6.012 m³ w 2020 r. i 2.355 m³ w 2021 r., na 10.636 m³ w 2022 r. i 12.164 m³ w 2023 r.,*
2. *podległość służbowa – rekomendacje jednostki nadrzędnej rozumiane jako zwrócenie uwagi na cenę drewna pomiędzy sąsiadującymi nadleśnictwami, branie pod uwagę przede wszystkim potrzeb społecznych, czy też sposób waloryzacji cen,*
3. *czynnik ekonomiczny – rozumiany jako ograniczanie efektu przychodowego, a podporządkowanie go aspektowi społecznemu. Jednocześnie sprzedaż grubizny opałowej musiała spełniać warunek opłacalności,*
4. *popyt na surowiec – w latach do 2021 r. Nadleśnictwo obserwowało malejące zainteresowanie drewnem opałowym ze strony ludności, zwłaszcza nabywanym w ramach tzw. samowyrobu. Na zrębach długo przelegiwało niewyrobione drewno o cechach opału, co zaburzało cykl gospodarczy (brak możliwości terminowego rozdrobnienia pozostałości pozrębowych, wykonania orki*

³³ Zarządzenie nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, które utraciło moc z dniem 22 czerwca 2021 r.; Zarządzenie Nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 czerwca 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, które utraciło moc z dniem 30 grudnia 2021 r.; Zarządzenie nr 77 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych (Biul. Inf. LP 2022 r. Nr 1 poz. 6).

³⁴ Wymagania wymiarowe i jakościowe dla drewna S2AP i S4 zostały natomiast określone w Zarządzeniu Nr 51 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia warunków technicznych stosowanych w obrocie surowcem drzewnym w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, w załączniku nr 9 *Warunki techniczne – Drewno średniowymiarowe*.

³⁵ Po wyjściu w życie decyzji DGLP nr 42 z 26 maja 2022 r. cena nie uległa zmianie.

- i odnowienia powierzchni). Stąd oczekiwania cenowe Nadleśnictwa nie mogły być wówczas zbyt wysokie, aby nie stłumić i tak słabego popytu,*
5. *ekologia – zwiększona w ostatnim czasie sprzedaż wskazuje na wzrost zainteresowania opalaniem domów drewnem jako materiałem odnawialnym (alternatywa dla paliw kopalnych). Tym samym promocja opału drewnem jako opałem ekologicznym stała się jednym z czynników cenotwórczych.*

(akta kontroli str. 845-943)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Nadleśnictwa w zakresie gospodarowania majątkiem w latach 2020-2024 (I kwartał).

OBSZAR

2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych.

2.1. Prowadzona w Nadleśnictwie polityka kadrowo-płacowa była zgodna z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz wewnętrznymi regulacjami³⁶.

Stan zatrudnienia w Nadleśnictwie przedstawiał się następująco:

- na dzień 31 grudnia 2020 r. – zatrudnionych było 57 osób (57 etatów), ponadto w 2020 r. wystąpiły cztery przypadki odejścia z pracy, w tym trzy w związku z przejściem pracowników na emeryturę oraz jeden awans ze stanowiska robotniczego do Służby Leśnej;
- na dzień 31 grudnia 2021 r. – zatrudnionych było 56 osób (56 etatów), ponadto w 2021 r. wystąpiły dwa przypadki odejścia z pracy i jeden awans ze stanowiska robotniczego do Służby Leśnej;
- na dzień 31 grudnia 2022 r. – zatrudnionych było 56 osób (55 etatów), ponadto w 2022 r. wystąpiły dwa przypadki odejścia z pracy w związku z przejściem pracowników na emeryturę;
- na dzień 31 grudnia 2023 r. – zatrudnionych było 57 osób (55 etatów), ponadto w 2023 r. wystąpiły trzy przypadki odejścia z pracy, w tym dwa w związku z przejściem pracowników na emeryturę oraz jeden awans ze stanowiska robotniczego do Służby Leśnej;
- na dzień 31 marca 2024 r. – zatrudnionych było 56 osób (56 etatów), ponadto w tym okresie wystąpił jeden przypadek odejścia z pracy.

(akta kontroli str. 1057-1058)

Wysokość wynagrodzenia w poszczególnych latach w podziale na grupy zawodowe oraz przeciętne wynagrodzenie brutto w Nadleśnictwie kształtowały się następująco:

- w 2020 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 6.168.032,70 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7.582,55 zł), z tego: Służba Leśna – 4.581.991,91 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8.019,32 zł), stanowiska nierobotnicze – 1.250.276,93 zł (przeciętne wynagrodzenie – 6.230,87 zł), stanowiska robotnicze – 335.763,86 zł (przeciętne wynagrodzenie 8.066,80 zł),
- w 2021 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 6.848.409,76 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8.539,39 zł), z tego:

³⁶ Ponadzakładowy Układ Zbiorowy pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wraz z protokołami dodatkowymi, Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej z dnia 14 stycznia 2003 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 123), Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej z dnia 10 października 2023 r. (Dz. U. poz. 2222).

- Służba Leśna – 5.290.693,44 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9.473,03 zł), stanowiska nierobotnicze – 1.269.118,67 zł (przeciętne wynagrodzenie – 6.308,87 zł), stanowiska robotnicze – 288.597,65 zł (przeciętne wynagrodzenie 6.811,14 zł),
- w 2022 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 7.947.444,91 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10.070,32 zł), z tego: Służba Leśna – 6.193.686,46 zł (przeciętne wynagrodzenie – 11.071,85 zł), stanowiska nierobotnicze – 1.406.544,17 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7.519,67 zł), stanowiska robotnicze – 347.214,28 zł (przeciętne wynagrodzenie 8.103,31 zł),
 - w 2023 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 8.392.814,88 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10.670,51 zł), z tego: Służba Leśna – 6.445.307,88 zł (przeciętne wynagrodzenie – 11.261,58 zł), stanowiska nierobotnicze – 1.619.904,32 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8.695,75 zł), stanowiska robotnicze – 327.602,68 zł (przeciętne wynagrodzenie 11.685,00 zł),
 - w 2024 r. (I kwartał) łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 1.858.279,28 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9.224,40 zł), z tego: Służba Leśna – 1.417.542,56 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10.102,84 zł), stanowiska nierobotnicze – 385.807,10 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7.155,87 zł), stanowiska robotnicze – 54.929,62 zł (przeciętne wynagrodzenie 7.608,91 zł).

(akta kontroli str. 944-1056)

W latach 2020-2024 (I kwartał) w kontrolowanej jednostce przyjęto na staż sześć osób, na podstawie Zarządzenia nr 59 DGLP z dnia 7 września 2012 r. w sprawie stażu absolwentów w Lasach Państwowych oraz jedną osobę na podstawie Zarządzenia nr 15 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 21 września 2012 r. w sprawie stażu absolwentów szkół innych niż leśne w RDLP w Zielonej Górze. Ponadto, zatrudniono trzech nowych pracowników na stanowiska: robotnik pomocniczy³⁷, podleśniczy, księgowy³⁸.

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej zatrudniania pracowników w okresie objętym kontrolą ustalono, że:

- przestrzegano wewnętrznych przepisów w zakresie rekrutacji, w tym w zakresie jawności, przejrzystości i bezstronności postępowania³⁹,
- stosowano jednolite procedury dotyczące zatrudniania,
- każdorazowo przy zatrudnianiu pracowników powoływano Komisję Rekrutacyjną⁴⁰,

³⁷ Na podstawie Zarządzenia nr 11 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zasad naboru i wprowadzenia regulaminu rekrutacji wewnętrznych na wakujące stanowiska w warunkach obowiązywania zakazu zatrudnienia nowych pracowników spowodowanego oszczędnościami w związku z panującą epidemią COVID-19.

³⁸ Na podstawie Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 16 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu rekrutacji wewnętrznych i zasad naboru na wakujące stanowiska w ramach realizacji spójnej polityki kadrowej PGL LP.

³⁹ Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PGL LP z dnia 25 listopada 2014 r. wraz z protokołami dodatkowymi, Zarządzenie nr 59 DGLP z dnia 7 września 2012 r., Zarządzenie nr 15 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 21 września 2012 r., Zarządzenia nr 11 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 21 maja 2020 r., Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 16 września 2022 r.

⁴⁰ W przypadku rekrutacji na stanowisko robotnika pomocniczego w skład komisji weszli: Zastępca Nadleśniczego, leśniczy i Specjalista ds. pracowniczych, na stanowisko podleśniczego – Zastępca Nadleśniczego, Inżynier Nadzoru i Specjalista ds. pracowniczych, na stanowisko księgowego – Zastępca Nadleśniczego, Główna Księgowa i Starszy Specjalista Administrator SILP.

- osiem osób posiadało wykształcenie z zakresu leśnictwa (wykształcenie średnie lub wyższe leśne), jedna – wyższe administracyjne i jedna – wyższe ekonomiczne,
- wynagrodzenie zasadnicze nowozatrudnionych było zgodne z ich kategoriami zaszerogowania w dniu zatrudnienia oraz mieściło się w zakresach współczynników tych kategorii zaszerogowania,
- w przypadku siedmiu stażystów zatrudnianych w latach 2020-2023 otrzymali oni wyższe wynagrodzenie zasadnicze od stażystów zatrudnionych w 2019 r. (od 10% do 51%), w przypadku dwóch pracowników, otrzymali oni niższe wynagrodzenie zasadnicze od wynagrodzenia osób poprzednio zatrudnionych na tych samych stanowiskach lub pracujących na stanowiskach analogicznych (od 6% do 16%), natomiast w jednym przypadku pracownik otrzymał wynagrodzenia niższe o 6% od pracownika, którego zastępuje.

(akta kontroli str. 1059-1086)

W okresie objętym kontrolą, Nadleśniczy zlecał pracownikom Nadleśnictwa zadania na podstawie 107 umów zleceń na łączną kwotę 558.673,92 zł w następujących zakresach:

- pielęgnowanie terenów zielonych i utrzymanie porządku wokół siedziby Nadleśnictwa,
- przycinanie drzewek na uprawie czereśni ptasiej,
- prezentacja roślin chronionych na terenie Nadleśnictwa,
- dyżury ppoż. (dyspozytor, pełnomocnik, kierowca),
- utrzymanie porządku i ogrzewanie kancelarii leśniczego,
- dozorowanie pustostanu.

Zlecone pracownikom⁴¹ zadania na podstawie umów cywilnoprawnych nie obejmowały obowiązków służbowych określonych im w zakresach czynności, ani nie były realizowane przez innych pracowników Nadleśnictwa, co stwierdzono na próbie ośmiu umów o łącznej wartości 32.890,52 zł.

(akta kontroli str. 1187-1135)

W okresie objętym kontrolą pracownikom Nadleśnictwa przyznane zostały środki na nagrody specjalne:

- w 2020 r. decyzją Nr 30 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 18 marca 2020 r. przyznano na ten cel 23.600 zł. W dniu 17 grudnia 2020 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 28 pracowników kwotami w wysokości od 700 zł do 1.500 zł;
- w 2021 r. decyzją Nr 19 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 22 marca 2021 r. przyznano na ten cel 22.800 zł. W dniu 7 czerwca 2021 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 17 pracowników kwotami w wysokości od 1.000 zł do 3.000 zł;
- w 2022 r. decyzją Nr 30 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 21 marca 2022 r. przyznano na ten cel 22.400 zł. W dniu 4 kwietnia 2022 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 17 pracowników kwotami w wysokości od 700 zł do 3.200 zł;
- w 2023 r. decyzją Nr 17 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 16 marca 2023 r. przyznano na ten cel 33.600 zł. W dniu 13 czerwca 2023 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 19 pracowników kwotami w wysokości od 1.300 zł do 3.600 zł.

⁴¹ Umowy podpisano z 32 pracownikami Nadleśnictwa.

Każdy z pracowników, któremu Nadleśniczy przyznał nagrodę, otrzymywał pismo informujące o kwocie i uzasadnieniu⁴². Uzasadnieniem przyznania tych nagród było m.in.:

- korzystne dla Nadleśnictwa ponadstandardowe działania wykraczające poza zakres obowiązków,
- zaangażowanie i terminowe wykonywanie zleconych zadań i poleceń przełożonych, dążenie do samodzielnego rozwiązywania problemów w zgodzie z interesem SP oraz poszanowaniem oczekiwań kontrahentów,
- jakość wykonanych cięć wczesnych i cięć późnych,
- wysoka ocena jakości wyznaczania i wykonania zabiegów TP,
- obniżenie intensywności trzebieży.

Pracownikom Nadleśnictwa przyznane zostały również środki na roczne nagrody motywacyjne:

- za 2020 r. pismem Nr DO.1150.5.2021 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 22 stycznia 2021 r. przyznano na ten cel 2.500 zł na jednego pełnozatrudnionego pracownika. W dniu 22 stycznia 2021 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 36 pracowników, wydając łącznie 140.000 zł;
- za 2021 r. pismem Nr DO.1150.4.2022 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 13 stycznia 2022 r. przyznano na ten cel 4.000 zł na jednego pełnozatrudnionego pracownika. W dniu 17 stycznia 2022 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 54 pracowników wydając łącznie 220.000 zł;
- za 2022 r. pismem Nr DO.1150.5.2023 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 19 stycznia 2023 r. przyznano na ten cel 4.000 zł na jednego pełnozatrudnionego pracownika. W dniu 20 stycznia 2023 r. został sporządzony protokół uzgodnień ze związkami zawodowymi. Nagrodzono 55 pracowników wydając łącznie 216.800 zł.

W 2020 r. DGLP dwukrotnie uruchomił nagrody dla pracowników, ze wskazaniem, że ich wypłata powinna nastąpić z zastosowaniem zasad i wytycznych obowiązujących przy nagrodach wypłacanych w kwotach równych, i tak:

- pismem Dyrektora RDLP Nr DO.1150.34.2020 z dnia 27 października 2020 r. przyjęto kwotę 1.500 zł brutto na pełnozatrudnionego pracownika, proporcjonalnie do okresu zatrudnienia, a jej wypłata miała nastąpić do dnia 31 października 2020 r. Łączna pula nagród wyniosła 82.833,34 zł, z tego 55 pracowników otrzymało nagrody w wysokości 1.500 zł, a dwóch – w wysokości 166,67 zł;
- pismem Dyrektora RDLP Nr DO.1150.36.2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. przyjęto kwotę 2.500 zł brutto na pełnozatrudnionego pracownika, proporcjonalnie do okresu zatrudnienia, a jej wypłata miała nastąpić do dnia 23 grudnia 2020 r. Łączna pula nagród wyniosła 138.863,64 zł, z tego 55 pracowników otrzymało nagrody w wysokości 2.500 zł, a dwóch – w wysokości 681,82 zł.

Natomiast, za poszczególne kwartały od I kwartału 2021 r. do I kwartału 2024 r. pracownicy Nadleśnictwa otrzymywali nagrody kwartalne w kwotach wynikających z pism przekazanych przez Dyrektora RDLP, zgodnie z ustalonymi zasadami i po uzgodnieniach z Organizacją Zakładową Związku Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej, i tak:

- w 2021 r. – łącznie 522.500 zł (w tym za poszczególne kwartały odpowiednio: 82.500 zł, 110.000 zł, 137.500 zł i 192.500 zł),

⁴² Pisma w sprawie przyznania nagród sporządzano w dwóch egzemplarzach: jeden otrzymywał pracownik, drugi był włączany do jego akt osobowych.

- w 2022 r. – łącznie 711.500 zł (w tym za poszczególne kwartały odpowiednio: 168.000 zł, 162.000 zł, 189.000 zł i 192.500 zł),
- w 2023 r. – łącznie 651.000 zł (w tym za poszczególne kwartały odpowiednio: 159.000 zł, 162.000 zł, 165.000 zł i 165.000 zł),
- w I kwartale 2024 r. – 165.000 zł.

(akta kontroli str. 1136-1177)

W latach 2020-2023 Nadleśnictwo wypłaciło odprawy⁴³ w następujących kwotach:

- w 2020 r. – trzem osobom w łącznej wysokości 125.581,50 zł,
- w 2021 r. – jednej osobie w łącznej wysokości 50.158,08 zł,
- w 2022 r. – jednej osobie w łącznej wysokości 56.232,72 zł,
- w 2023 r. – dwóm osobom w łącznej wysokości 101.828,40 zł,

W I kwartale 2024 r. Nadleśnictwo nie wypłaciło żadnych kwot z tytułu odprawy.

(akta kontroli str. 946-947,970-971,996-997,1020-1021,1040-1041)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie prowadziło sporów sądowych z pracownikami, tym samym nie ponosiło kosztów na rzecz pracowników z tytułu wypłaty odszkodowań, ani kosztów postępowań sądowych w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, w Nadleśnictwie jedna osoba odbyła praktykę studencką (w 2023 r.), a cztery osoby odbyły staż zawodowy (jedna w 2021 r., dwie w 2022 r. oraz jedna w 2023 r.). Nadleśnictwo poniosło koszt wynagrodzenia dla opiekuna stażysty zawodowego w wysokości 499,96 zł (w 2021 r.)⁴⁴.

(akta kontroli str. 1178-1179)

2.2. W Nadleśnictwie, w okresie objętym kontrolą, obowiązywało Zarządzenie Nadleśniczego Nr 58 z dnia 9 października 2018 r., w sprawie wprowadzenia regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników.

W latach 2020-2024 (I kwartał) zapewniono pracownikom Nadleśnictwa możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych m.in. w formie dofinansowania do studiów niestacjonarnych I stopnia (sześciu pracownikom) oraz studiów podyplomowych (pięciu pracownikom). Tematyka studiów obejmowała takie zagadnienia jak: leśnictwo, ochrona ppoż. lasu, gospodarka finansowa w LP, finanse i rachunkowość, Menedżer Gospodarstwa Leśnego.

W przypadku trzech osób pomoc finansowa obejmowała całkowite dofinansowanie studiów, natomiast w przypadku ośmiu osób – dofinansowanie częściowe. We wszystkich przypadkach dofinansowanie obejmowało koszty przejazdu i czesnego, natomiast w trzech przypadkach dodatkowo koszty noclegów, wyżywienia, zakup podręczników oraz materiałów szkoleniowych.

We wszystkich 11 przypadkach udzielono zwolnienia z pracy na czas uczestnictwa w zajęciach, a ponadto w sześciu przypadkach udzielono urlop szkoleniowy.

(akta kontroli str. 1180-1185)

2.3. Środki przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników (studia I stopnia i studia podyplomowe) zostały wydatkowane w sposób celowy na podnoszenie kwalifikacji niezbędnych do realizacji obowiązków służbowych, a ich tematyka miała bezpośredni związek z wykonywaną pracą.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo z tytułu dofinansowania studiów pracowników wydatkowało ogółem 114.676,21 zł, z tego na pokrycie kosztów

⁴³ Odprawy wypłacane były z tyt. przejścia na emeryturę, a ponadto jedna w 2023 r. z tyt. przejścia na rentę.

⁴⁴ Zgodnie z umową wynagrodzenie dla opiekuna stażysty nie mogło przekroczyć 500 zł.

czesnego – 85.675,00 zł, kosztów przejazdów – 22.184,90 zł oraz kosztów wyżywienia i noclegów – 6.816,31 zł.

Na podstawie opracowywanych w RDLP w Zielonej Górze corocznych planów szkoleń, Nadleśniczy sporządzał roczne plany szkoleń pracowników Nadleśnictwa. Prowadzącymi te szkolenia byli pracownicy Lasów Państwowych lub firmy zewnętrzne. Wybór podmiotu/osoby prowadzącej szkolenie oraz innych podmiotów, których udział w organizacji szkolenia został uznany za niezbędny dokonywany był przez RDLP, jako organizatora szkoleń.

Ponadto w siedzibie Nadleśnictwa, w okresie objętym kontrolą, zostało zorganizowanych osiem szkoleń wewnętrznych poza szkoleniami koordynowanymi z poziomu RDLP. Łączny koszt szkoleń wyniósł 33.343,00 zł. Szkolenia te dotyczyły: zjawiska mobbingu (trzy szkolenia), stosowania środków ochrony roślin (dwa szkolenia) oraz po jednym w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego, marketingu i wypalenia zawodowego.

Zobowiązania wynikające z zawartych umów zostały w pełni zrealizowane, a umowy te zostały prawidłowo rozliczone.

Nadleśniczy wyjaśnił, że *wybór podmiotu szkolącego opierał się przede wszystkim na rekomendacjach z innych jednostek Lasów Państwowych dołączanych do oferty, a potwierdzających fachowe przygotowanie zleceniobiorcy. Dodatkowo w przypadku szkoleń antymobbingowych wskazane było, aby autor szkolenia był co roku inny, aby uniknąć powtarzalnego podejścia do tematu (...).*

(akta kontroli str. 1185-1231,1550-1575)

2.4. Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą dokonywało zakupów usług obcych na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych oraz Zarządzenia Nadleśniczego Nr 5/2021 z dnia 4 lutego 2021 r. dot. zamówień podprogowych.

W okresie 1 styczeń 2020 r. – 31 marzec 2024 r. Nadleśnictwo zlecało wykonanie usług⁴⁵ ponosząc następujące koszty z tego tytułu:

- w 2020 r. – 8.754.415,15 zł (w tym usług leśnych – 8.218.862,88 zł),
- w 2021 r. – 10.036.598,11 zł (w tym usług leśnych – 9.386.077,03 zł),
- w 2022 r. – 13.270.310,70 zł (w tym usług leśnych – 12.143.116,54 zł),
- w 2023 r. – 15.800.543,29 zł (w tym usług leśnych – 14.611.842,19 zł),
- w I kwartale 2024 r. – 13.622.742,90 zł (w tym usług leśnych – 447.021,20 zł).

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów zawartych przez Nadleśnictwo z kancelarią radcy prawnego, których przedmiotem było świadczenie pomocy prawnej na rzecz Nadleśnictwa⁴⁶ oraz umowę o wykonywanie czynności doradztwa podatkowego, w tym konsultacji podatkowych zawartą z kancelarią doradztwa

⁴⁵ Bez uwzględnienia usług na roboty budowlane. Wartość brutto zleceń na usługi budowlane wynosiła odpowiednio: w 2020 r. – 1.159.711,04 zł, w 2021 r. – 3.182.807,05 zł, w 2022 r. – 4.667.372,43 zł, w 2023 r. – 4.354.309,42 zł, w 2024 r. (I kwartał) – 3.066.324,06 zł. Nadleśnictwo zlecało m.in. usługi wsparcia techniczno-informatycznego, kontroli stanu technicznego budynków, nadzoru inwestorskiego, sporządzenia dokumentacji projektowej, geodezyjne.

⁴⁶ Umowa Nr 0290.1.NK.19 z dnia 19 marca 2019 r. obejmująca okres od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2020 r. (wynagrodzenie miesięczne ustalono jako równowartość 125% minimalnego wynagrodzenia, a od listopada 2019 r. ustalono na 4.000 zł netto), umowa Nr 0290.1.NK.20 z dnia 1 kwietnia 2020 r. obejmująca okres od 1 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r. (wynagrodzenie miesięczne ustalono na 4.120 zł netto), umowa Nr 271.45.NK.21 z dnia 31 marca 2021 r. obejmująca okres od 1 kwietnia 2021 r. do 31 marca 2022 r. (wynagrodzenie miesięczne ustalono na 4.300 zł netto), umowa Nr 271.78.NK.22 z dnia 24 marca 2022 r. obejmująca okres od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. (wynagrodzenie miesięczne ustalono na 4.750 zł netto), umowa Nr 271.74.NK.23 z dnia 21 marca 2023 r. obejmująca okres od 1 kwietnia 2023 r. do 31 marca 2024 r. (wynagrodzenie miesięczne ustalono na 5.500 zł netto).

podatkowego⁴⁷ wraz z dokumentami dotyczącymi postępowań z nimi związanych, prowadzonych w okresie objętym kontrolą. Łączna kwota kosztów poniesionych na zakup ww. usług w poszczególnych latach wynosiła:

- w 2020 r. – 64.722,60 zł,
- w 2021 r. – 73.800,00 zł,
- w 2022 r. – 80.257,50 zł,
- w 2023 r. – 93.024,90 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 32.640,60 zł.

Proces zakupów usług prawnych i usług doradztwa podatkowego dokonywany był na zasadach przewidzianych w przepisach powszechnie obowiązujących, dotyczących zamówień publicznych oraz aktach o charakterze wewnętrznym⁴⁸. Usługi te realizowane były zgodnie z zawartymi umowami oraz terminowo i prawidłowo rozliczane.

(akta kontroli str. 1232-1354)

2.5. W Nadleśnictwie nie wyodrębniono funduszu reprezentacyjnego. W poszczególnych latach objętych kontrolą poniesiono następujące koszty reprezentacyjne:

- w 2020 r. – 2.312,74 zł,
- w 2021 r. – 8.403,90 zł,
- w 2022 r. – 22.547,14 zł,
- w 2023 r. – 28.966,93 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 520,02 zł.

Koszty poniesione z tego tytułu stanowiły w poszczególnych latach udział procentowy w kosztach ogółem odpowiednio:

- w 2020 r. – 0,01% (koszty – 23.198.391,57 zł),
- w 2021 r. – 0,03% (koszty – 28.344.385,75 zł),
- w 2022 r. – 0,06% (koszty – 39.556.706,77 zł),
- w 2023 r. – 0,07% (koszty – 44.054.366,40 zł),
- w 2024 r. (I kwartał) – 0,01% (koszty – 9.028.089,27 zł).

Szczegółowym badaniem objęto koszty reprezentacji powyżej 1.000 zł, tj.:

- w 2021 r. koszty⁴⁹ w łącznej wysokości 4.186,59 zł,
- w 2022 r. koszty⁵⁰ w łącznej wysokości 18.414,40 zł,
- w 2023 r. koszty⁵¹ w łącznej wysokości 20.549,51 zł.

(akta kontroli str. 1355-1395)

Nadleśnictwo poniosło łączne koszty 2.053,95 zł na udział w wydarzeniach związanych z obecnością asysty honorowej, w tym:

- w 2023 r. – w czterech wydarzeniach, w których wzięło udział pięciu pracowników, a łączny koszt poniesiony na ich uczestnictwo wyniósł 1.929,55 zł,

⁴⁷ Umowa Nr 271.7.K.19 z dnia 1 lutego 2019 r., w której określono wynagrodzenie miesięczne w wysokości 295 zł netto wraz z aneksem nr 1 z dnia 20 grudnia 2021 r., którym podwyższono wynagrodzenie miesięczne od 1 stycznia 2022 r. do kwoty 350 zł netto, aneksem nr 2 z dnia 14 grudnia 2022 r., którym podwyższono wynagrodzenie miesięczne od 1 stycznia 2023 r. do kwoty 490 zł netto, aneksem nr 3 z dnia 14 grudnia 2023 r., którym podwyższono wynagrodzenie miesięczne od 1 stycznia 2024 r. do kwoty 540 zł netto.

⁴⁸ Zarządzenie Nadleśniczego nr 56 z dnia 28 września 2018 r. w sprawie udzielania zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych oraz Zarządzenie Nadleśniczego nr 5/2021 z dnia 04 lutego 2021 r. w sprawie udzielania zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

⁴⁹ Dotyczące m.in. zakupu kompletów Parker Exclusive z nadrukiem dla kontrahentów Nadleśnictwa.

⁵⁰ Dotyczące m.in. toreb, długopisów, etui na okulary z logo Nadleśnictwa dla kontrahentów Nadleśnictwa, usług transportu czy usług gastronomicznych.

⁵¹ Dotyczące m.in. usługi gastronomicznej, cateringowej, czy parasoli dla kontrahentów Nadleśnictwa.

- w I kwartale 2024 r. – w jednym wydarzeniu, w którym wzięło udział pięciu pracowników, a koszt poniesiony na ich uczestnictwo wyniósł 124,40 zł.

Ponadto w związku ze szkoleniem pracowników asysty honorowej oraz zakupu umundurowania Nadleśnictwo poniosło koszty w wysokości 19.976,63 zł.

(akta kontroli str. 1399-1403)

2.6. W latach 2020-2024 (I kwartał) pracownicy Nadleśnictwa, w tym Nadleśniczy i kadra kierownicza, brali udział w 13 wydarzeniach patriotyczno-religijnych, a wysokość poniesionych na ten cel kosztów wyniosła łącznie 8.709,58 zł, i tak:

- w 2020 r. miało miejsce jedno wydarzenie⁵², a poniesiony koszt na ten cel wyniósł 222,24 zł,
- w 2021 r. miały miejsce dwa wydarzenia⁵³, a poniesione koszty na ten cel wyniosły 237,36 zł,
- w 2022 r. miały miejsce dwa wydarzenia⁵⁴, a poniesione koszty na ten cel wyniosły 795,83 zł,
- w 2023 r. miało miejsce siedem wydarzeń⁵⁵, a poniesione koszty na ten cel wyniosły 7.329,75 zł,
- w 2024 r. (do końca I kwartału) miało miejsce jedno wydarzenie⁵⁶, a poniesiony koszt na ten cel wyniósł 124,40 zł.

Ponadto Nadleśnictwo partycypowało w kosztach pięciu wydarzeń patriotyczno-religijnych ponosząc koszty z tego tytułu w łącznej wysokości 1.434,99 zł. Koszty dotyczące uczestnictwa w tych wydarzeniach nie były współfinansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lecz ze środków obrotowych Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 1396-1403,1549-1550)

2.7. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo przekazywało darowizny pieniężne, a ich przyznawanie i przekazywanie odbywało się co do zasady zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa przy uwzględnieniu rekomendacji RDLP i DGLP⁵⁷. Obligowały one m.in. do stosowania szablonu umowy, uzyskania akceptacji DGLP w przypadku udzielania darowizny w kwocie przekraczającej 3.000 zł, wskazywały na konieczność precyzowania celu wydatku społecznie użytecznego oraz zapewnienia promocji Lasów Państwowych.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r. do Nadleśnictwa wpłynęło łącznie 338 wniosków o wsparcie, z których odmownie rozpatrzono 160⁵⁸. Pozytywnie rozpatrzono natomiast 178 wniosków, na podstawie których Nadleśnictwo przekazało darowizny w łącznej wysokości 296 996,39 zł:

- w 2020 r. – 36.400,00 zł (27 umów),
- w 2021 r. – 59.896,39 zł (37 umów),
- w 2022 r. – 73.900,00 zł (44 umowy),
- w 2023 r. – 118.200,00 zł (62 umowy),
- w 2024 r. (I kwartał) – 8.600 zł (osiem umów).

⁵² Krajowa Narada Leśników w Częstochowie.

⁵³ Msza Hubertowska i Msza Wypominkowa w Zielonej Górze.

⁵⁴ Międzyregionalna Narada Leśników w Rokitnie i Obchody Regionalne Dnia Leśnika.

⁵⁵ 63. Rocznica Wydarzeń Zielonogórskich, Międzyregionalna Narada Leśników w Rokitnie, Obchody Regionalne Dnia Leśnika, Krajowa Narada Leśników w Starym Sączu, XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę, Msza Wypominkowa, Święto Niepodległości.

⁵⁶ Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych.

⁵⁷ Pisma RDLP w Zielonej Górze Nr EF-074-3/11 z dnia 5 lipca 2011 r., Nr DP.023.2.2019 z dnia 4 stycznia 2019 r. oraz Nr EP.364.23.2020 z dnia 3 czerwca 2020 r., pismo DGLP Nr ZI.771.53.2020 z dnia 29 maja 2020 r.

⁵⁸ W 2020 r. – 26 wniosków, w 2021 r. – 42 wnioski, w 2022 r. 55 wniosków, w 2023 r. – 34 wnioski, do dnia 31 marca 2024 r. – trzy wnioski.

W Nadleśnictwie nie opracowano regulacji wewnętrznych dot. kwestii przyznawania darowizn, bądź odrzucania wniosków o ich udzielenie.

Nadleśniczy wyjaśnił, że decyzje o uwzględnieniu wniosku o darowiznę podejmował osobiście, kierując się przede wszystkim wytycznymi Dyrektora RDLP zawartymi w pismach z dnia 5 lipca 2011 r. (EF-074-3/11) i z dnia 4 stycznia 2019 r. (DP.023.2019) oraz następującymi kryteriami:

- charakterem działalności wnioskującego i zasięgiem jego społecznego oddziaływania w wymiarze lokalnym,
- stopniem korzystnego dla Nadleśnictwa odbioru społecznego udzielenia darowizny danemu podmiotowi,
- intensywności współpracy wnioskodawcy z Nadleśnictwem w podstawowych obszarach jego działalności (np. OSP, PSP, Policja),
- stopniem powiązania działalności wnioskującego z ochroną przyrody lub leśnictwem,
- sugestiami ówczesnych dyrektorów Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych lub RDLP.

Wyjaśnił także, że: *informację o możliwości wsparcia celów społecznie użytecznych przekazywałem osobiście na spotkaniach z reprezentantami podmiotów zajmujących się taką działalnością. Nie rozpowszechniałem w sposób publiczny takich informacji, aby nie rozbudzać nadmiernych oczekiwań w sytuacji, gdy środki pozostające w dyspozycji zawsze były zbyt skromne w stosunku do potrzeb. Oceniam, że wiedza w kwestii możliwości udzielania darowizn wśród potencjalnych beneficjentów była i tak powszechna, o czym świadczy liczba składanych co roku wniosków o wsparcie.*

(akta kontroli str. 1404-1433, 1528-1549, 1577-1586)

Szczegółowymi badaniami objęto dokumentację dotyczącą pięciu udzielonych darowizn. Doboru próby do badania dokonano uwzględniając wartość udzielonych darowizn lub sumę wartości darowizn przekazanych jednemu podmiotowi. Na ich podstawie dokonano następujących ustaleń:

- na podstawie dwóch umów darowizny kwoty pieniężnej⁵⁹ Nadleśnictwo darowało kwotę w łącznej wysokości 18.000 zł dla OSP w Konotopie z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego. Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że *OSP Konotop położona jest na terenie zasięgu działania Nadleśnictw Sława Śląska i Sulechów. Często bierze udział w akcjach gaśniczych w lasach;*
- na podstawie umowy darowizny kwoty pieniężnej⁶⁰ Nadleśnictwo darowało kwotę w wysokości 5.000 zł dla Lubuskiego oddziału Okręgowego PCK w Zielonej Górze z przeznaczeniem na odnowienie pomostów znajdujących się na Jeziorze Sławskim, co nie stanowiło celów społecznie użytecznych. Zostało to szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości;*
- na podstawie czterech umów darowizny⁶¹ Nadleśnictwo darowało kwotę w łącznej wysokości 8.000 zł dla OSP w Świętnie z przeznaczeniem na cele statutowe jednostki (zakup hełmów, ubrań specjalnych). Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że *jednostka OSP Świętno położona jest na terenie zasięgu działania Nadleśnictw Sława Śląska i Wolsztyn. Często bierze udział w akcjach gaśniczych w lokalnych lasach;*
- na podstawie dwóch umów darowizny kwoty pieniężnej⁶² Nadleśnictwo darowało łącznie 6.000 zł dla parafii w Ciosańcu z przeznaczeniem na funkcjonowanie

⁵⁹ Nr KF.364.23.2023.APS z dnia 16 marca 2023 r. oraz z dnia 24 sierpnia 2023 r.

⁶⁰ Nr KF.364.50.2022.APS z dnia 21 lipca 2022 r.

⁶¹ Nr KF.364.7.2020.APS z dnia 22 października 2020 r., Nr KF.364.54.2021.APS z dnia 16 września 2021 r., Nr KF.364.6.2022.APS z dnia 7 lipca 2022 r. oraz Nr KF.364.58.2023.APS z dnia 24 sierpnia 2023 r.

⁶² Nr KF.364.101.2022.APS z dnia 8 grudnia 2022 r. oraz Nr KF.364.7.2023.APS z dnia 18 stycznia 2023 r.

- parafii, oraz wykup fragmentu cmentarza, co nie stanowiło celów społecznie użytecznych. Zostało to szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- na podstawie trzech umów darowizny kwoty pieniężnej⁶³ Nadleśnictwo darowało kwotę w łącznej wysokości 6.500 zł dla parafii w Zielonej Górze z przeznaczeniem na cele statutowe parafii, wykonanie drzwi w kościele parafialnym, dofinansowanie zakupu kostki brukowej przy wejściu do kościoła niebędącego obiektem zabytkowym, co nie stanowiło celów społecznie użytecznych.

Zostało to szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1434-1517)

W Nadleśnictwie wysokość i podział wyniku finansowego netto w okresie objętym kontrolą przedstawiały się następująco:

- wynik bilansowy netto za 2019 r. wynosił 955.422,23 zł, z tego: na kapitał zasobów przekazano 788.439,23 zł, na cele społecznie użyteczne – 68.483 zł i na fundusz leśny z tytułu weryfikacji – 98.500 zł⁶⁴,
- wynik bilansowy netto za 2020 r. wynosił 996.805,83 zł, z tego: na kapitał zasobów przekazano 892.305,83 zł, na fundusz świadczeń socjalnych – 37.500 zł, na cele społecznie użyteczne – 40.000 zł i na fundusz leśny z tytułu weryfikacji – 27.000 zł⁶⁵,
- wynik bilansowy netto za 2021 r. wynosił 2.177.397,64 zł, z tego: na kapitał zasobów przekazano 2.078.097,64 zł, na fundusz świadczeń socjalnych – 13.300 zł, na cele społecznie użyteczne – 86.000 zł⁶⁶,
- wynik bilansowy netto za 2022 r. wynosił 2.912.671,42 zł, z tego: na kapitał zasobów przekazano 2.464.671,42 zł, na fundusz świadczeń socjalnych – 44.000 zł, na cele społecznie użyteczne – 100.000 zł, na fundusz leśny z tytułu weryfikacji – (-)304.000 zł⁶⁷.

(akta kontroli str. 1518-1527)

2.8. W latach 2020-2024 (I kwartał) miało miejsce 35 wydarzeń promocyjno-edukacyjnych⁶⁸, których inicjatorami były:

- Nadleśnictwo – 12 wydarzeń.
- Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych – 11 wydarzeń,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych – cztery wydarzenia.

Pozostałe osiem wydarzeń zorganizowały podmioty niebędące jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych⁶⁹.

Łączne koszty poniesione na te wydarzenia, w okresie objętym kontrolą, wynosiły 69.506,05 zł, w tym:

- w 2020 r. – 462,61 zł,
- w 2021 r. – 53.491,07 zł,
- w 2022 r. – 9.605,88 zł,
- w 2023 r. – 5.946,49 zł,
- w 2024 r. (I kwartał) – 0,00 zł.

⁶³ Nr KF.364.54.2020.APS z dnia 10 grudnia 2020 r., Nr KF.364.60.2022.APS z dnia 10 grudnia 2022 r. oraz Nr KF.364.47.2023.APS z dnia 24 sierpnia 2023 r.

⁶⁴ Pismo Nr EP.3501.6.9.2020 z dnia 14 sierpnia 2020 r.

⁶⁵ Pismo Nr EP.3501.6.2021 z dnia 25 czerwca 2021 r.

⁶⁶ Pismo Nr EP.3501.5.2022 z dnia 5 lipca 2022 r.

⁶⁷ Pismo Nr EP.3501.1.2023 z dnia 14 lipca 2023 r.

⁶⁸ 28 wydarzeń miało charakter cykliczny.

⁶⁹ Organizatorami ich były: Gmina Kolsko, Gmina Sława, Przedszkole w Sławie, Szkoła Podstawowa w Krzepielowie, PCK, Sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska oraz dwóch alpinistów.

Spośród tych wydarzeń 16 było bezkosztowych⁷⁰, kolejne 14 nie przekraczało wartości 1.000 zł, a wartość pozostałych mieściła się w granicach od 1.217,89 zł do 7.448,90 zł.

(akta kontroli str. 1592)

2.9. W Nadleśnictwie corocznie sporządzano plany działalności edukacyjnej, w których określano m.in.: planowany termin realizacji, adresatów wydarzenia, opis przedsięwzięcia oraz jego finansowanie.

Szczegółowym badaniem objęto pięć wydarzeń promocyjno-edukacyjnych na kwotę powyżej 1.000 zł (brutto), tj.:

- organizacja w latach 2020-2021 cyklu 15 spotkań edukacyjnych, których koszt wyniósł 51.131,73 zł brutto⁷¹. Inicjatorem tego wydarzenia było Nadleśnictwo. W przypadku tego wydarzenia, na podstawie umowy o dofinansowanie, Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych zrefundowało poniesione koszty w wysokości 43.461,97 zł brutto. W ramach wydarzenia podpisano również umowę współpracy pomiędzy Nadleśnictwem, a Gminą Kolsko i Gminą Sława w ramach realizacji projektu „Ochrona ptaków i siedlisk na obszarach Natura 2000 Pojezierze Sławskie i Żurawie Bagno Sławskie oraz ograniczenie antropopresji turystycznej na te obszary w Nadleśnictwie Sława Śląska”. W celu realizacji projektu, Nadleśnictwo podpisało w dniu 30 lipca 2020 r. umowę⁷², której przedmiotem była organizacja cyklu 15 spotkań edukacyjnych na temat chronionych gatunków ptaków oraz siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie. Protokołem końcowym odbioru usługi z dnia 9 grudnia 2021 r. potwierdzono kompletność wykonania usługi, przekazanie 450 pakietów materiałów edukacyjnych oraz przeniesienie autorskich praw majątkowych na Nadleśnictwo do projektu merytorycznego i graficznego materiałów edukacyjnych oraz dokumentacji fotograficznej;
- „Na ratunek kasztanowcom” – grabienie liści w Gaju Wandy – organizowane w dniu 7 listopada 2022 r. (koszt – 7.448,90 zł brutto⁷³), które dofinansowało Centrum Informacyjne Lasów Państwowych kwotą w wysokości 5.983,13 zł brutto oraz w dniu 8 listopada 2023 r. (koszt – 1.217,89 zł brutto⁷⁴), którego inicjatorem było Nadleśnictwo wraz ze Stowarzyszeniem Wspierania Rozwoju Letniska Jodłów. Celem tych wydarzeń była edukacja przyrodniczo-leśna społeczeństwa i promocja Lasów Państwowych, a oczekiwanym efektem czynna ochrona Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Gaj Wandy”, fragmentu założenia parkowego, gdzie rośnie m.in. 190 wiekowych kasztanowców zagrożonych przez szkodnika szrotówka kasztanowcowiaczka. Realizacja pierwszej z nich odbywała się w oparciu o porozumienie⁷⁵ zawarte w dniu 10 października 2022 r. pomiędzy CILP, a Nadleśnictwem, opracowany scenariusz oraz kosztorys dotyczący dofinansowania ze środków CILP. Po zakończeniu wydarzenia, w dniu 18 listopada 2022 r. zostało sporządzone sprawozdanie z realizacji zadania, w którym ujęto m.in. opis prac przygotowawczych, harmonogram, przebieg oraz koszt imprezy;
- otwarcie w dniu 24 listopada 2022 r. Zielonego Punktu Kontrolnego – Świętno pod Wieżą, którego koszt wyniósł 1.440,00 zł brutto, a jego inicjatorem było

⁷⁰ Bezkosztowość wydarzeń polegała na: udziale pracowników w wydarzeniach terenowych w ramach obowiązków służbowych, wystawieniu stoisk edukacyjnych, oddaniu krwi przez pracowników Nadleśnictwa, udostępnieniu wieży widokowej Joanna.

⁷¹ Koszty te zostały poniesione na rzecz wykonawcy, tj. (...) Sp. z o.o. w Szczecinie.

⁷² Umowa Nr 271.7.ZGH.20.

⁷³ Na koszt składał się zakup art. spożywczych (kielbasa, musztarda, ketchup, woda, ciasto, chleb), kubki, rękawice robocze, grabie, worki, gadzety reklamowe, projekt plakatu oraz przewóz dzieci.

⁷⁴ Na koszt składał się zakup art. spożywczych (kielbasa, ketchup, chleb, ciasto) oraz przewóz dzieci.

⁷⁵ Porozumienie Nr DA.0291.1305.2022.

Nadleśnictwo. Była to koncepcja udostępniania lasu z wykorzystaniem sieci stałych punktów kontrolnych do uprawiania orientacji sportowej;

- organizacja w dniach 1-2 maja 2023 r. stoiska promocyjnego „Dobre z Lasu” podczas Jarmarku Produktu Lokalnego w Sławie, którego zostało w całości zrefundowane kwotą 3.530,86 zł brutto⁷⁶. Inicjatorem tego wydarzenia było Nadleśnictwo, a dofinansowane zostało przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, które w dniu 28 kwietnia 2023 r. podpisało porozumienie⁷⁷ na jego realizację z RDLP w Zielonej Górze. Celem tego wydarzenia była promocja Lasów Państwowych oraz produktów pochodzenia leśnego, prezentacja działalności Nadleśnictwa w tym przekazanie informacji na tematy przyrodniczo-leśne. Po zakończeniu wydarzenia, w dniu 25 maja 2023 r. zostało sporządzone sprawozdanie z wydarzenia, w którym ujęto m.in. informacje dotyczące realizacji, przebiegu, kosztu imprezy.

W Nadleśnictwie nie prowadzono udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć te wydarzenia, efektów możliwych do osiągnięcia w wyniku ich realizacji oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co w konsekwencji uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1593-1741,1931)

2.10. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo wydatkowało łącznie 33.810,14 zł (11,72% ogółu przekazanych darowizn) na darowizny pieniężne przekazane kościołom lub związkom wyznaniowym, organizacjom związanym z kościołami albo związkami wyznaniowymi, w tym:

- w 2020 r. na dwie darowizny w łącznej kwocie 3.900,00 zł, co stanowiło 10,71% ogółu udzielonych w tym roku darowizn;
- w 2021 r. na cztery darowizny w łącznej kwocie 5.610,14 zł, co stanowiło 9,36% ogółu udzielonych w tym roku darowizn,
- w 2022 r. na cztery darowizny w łącznej wysokości 5.800,00 zł, co stanowiło 7,84% ogółu udzielonych w tym roku darowizn,
- w 2023 r. na dziewięć darowizn w łącznej wysokości 18.500,00 zł, co stanowiło 15,65% ogółu udzielonych w tym roku darowizn.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą sześciu, udzielonych na wnioski ww. podmiotów, darowizn finansowych. Doboru próby do badania dokonano w sposób celowy, uwzględniając wartość darowizny lub sumę wartości darowizn przekazanych jednemu podmiotowi. Dwie darowizny⁷⁸ zostały opisane w punkcie 2.7 niniejszego wystąpienia, w wyniku badania pozostałych czterech dokonano następujących ustaleń:

- na podstawie umowy darowizny kwoty pieniężnej z 21 sierpnia 2023 r.⁷⁹ Nadleśnictwo darowało kwotę 3.000 zł dla rzymskokatolickiej parafii w Rybniku z przeznaczeniem na wsparcie finansowe remontu głównej alei zabytkowego cmentarza parafialnego Alei „Obrońców Ojczyzny”⁸⁰,
- na podstawie umowy darowizny kwoty pieniężnej z 29 czerwca 2023 r.⁸¹ Nadleśnictwo darowało kwotę 3.000 zł dla parafii rzymskokatolickiej w Sławie

⁷⁶ Środki zostały wydatkowane na zakup art. spożywczych (wędlin z dziczyzny, grzybów, miodów, herbat owocowych) od (...) s.c. w Droszkowie.

⁷⁷ Porozumienie Nr DA.0291.451.2023.

⁷⁸ Na rzecz parafii w Ciosańcu i w Zielonej Górze.

⁷⁹ Nr KF.364.80.2023.APS z dnia 21 sierpnia 2023 r.

⁸⁰ Cmentarz wpisany został do rejestru zabytków pod nr A/545/66.

⁸¹ Nr KF.364.65.2023.APS z dnia 29 czerwca 2023 r.

- z przeznaczeniem na organizację Parafiady Myśliwskiej⁸² w Tarnowie Jeziernym,
- na podstawie umowy darowizny kwoty pieniężnej z 3 sierpnia 2023 r.⁸³ Nadleśnictwo darowało kwotę 2.000 zł dla parafii rzymskokatolickiej w Toporowie z przeznaczeniem na opracowanie dokumentacji projektowej remontu zabytkowego kościoła drewnianego w Niedźwiedziu,
- na podstawie umowy darowizny kwoty pieniężnej z 7 września 2023 r.⁸⁴ Nadleśnictwo darowało kwotę 2.000 zł dla parafii rzymskokatolickiej w Kotli z przeznaczeniem na dofinansowanie wymiany rynien w zabytkowym kościele⁸⁵.

Wszystkie ww. darowizny zostały udzielone ze środków własnych z podziału wyniku finansowego Nadleśnictwa, na umotywowany wniosek obdarowanego. Za wyjątkiem dwóch darowizn opisanych w pkt. 2.7. niniejszego wystąpienia pozostałe darowizny wpisywały się w cele społecznie użyteczne. Każdorazowo zawierano pisemne umowy darowizny, w których określano zobowiązania stron. Ze względu na kwoty darowizn, żadna z nich nie wiązała się z obowiązkiem uzyskania akceptacji DGLP.

(akta kontroli str. 1577-1586, 1589-1591, 1742-1769)

2.11. Nadleśnictwo nie przekazywało darowizn rzeczowych na rzecz kościołów, innych związków wyznaniowych oraz osób prawnych i innych podmiotów kościelnych lub wyznaniowych⁸⁶.

(akta kontroli str. 1587)

2.12. W jednym przypadku Nadleśniczy odmówił udzielenia wnioskowanego wsparcia na rzecz kościoła lub związku wyznaniowego.

Pismem z dnia 1 sierpnia 2023 r. parafia prawosławna w Gorzowie Wielkopolskim zwróciła się z prośbą o wsparcie finansowe z przeznaczeniem na stworzenie na placu parafialnym strefy integracji i wypoczynku dla dzieci i rodziców (drewniany plac zabaw dla dzieci, altana, ławki). W odpowiedzi na złożony wniosek Nadleśniczy, pismem z dnia 17 sierpnia 2023 r., poinformował, że Nadleśnictwo z zasady kieruje wsparcie finansowe na teren zasięgu działania Nadleśnictwa (lokalnie).

(akta kontroli str. 1544-1545)

2.13. Przy udzielaniu darowizn Nadleśnictwo korzystało ze wzoru umowy przekazanego przez RDLP⁸⁷, w którym w § 2 ust. 2 nałożono na obdarowanego obowiązek pisemnego poinformowania darczyńcy o wydatkowaniu darowizny w całości na cel wskazany w umowie.

Analiza dokumentacji dotyczącej 10 udzielonych darowizn⁸⁸ wykazała w szczególności, że:

⁸² Parafiada Myśliwska w Tarnowie Jeziernym to cykliczne (organizowane co roku w lipcu) wydarzenie edukacyjno – kulturalno – rozrywkowe. Organizatorami są Koło Łowieckie (...) w Sławie i Parafia (...) w Sławie. Celem wydarzenia jest prezentacja lokalnej społeczności i turystom: tradycji i kultury myśliwskiej, promowanie etycznego łowiectwa, gospodarki leśnej (m.in. walory przyrodnicze, w tym promocja drewna), której jest elementem oraz lokalnych atrakcji turystycznych i historii.

⁸³ Nr KF.364.44.2023.APS z dnia 3 sierpnia 2023 r.

⁸⁴ Nr KF.364.84.2023.APS z dnia 7 września 2023 r.

⁸⁵ Kościół wpisany został do rejestru zabytków pod nr A/2072/667.

⁸⁶ Przekazywało natomiast incydentalnie choinki świąteczne. Choinki przekazywano również samorządom i ich jednostkom organizacyjnym, np. szkołom. We wszystkich przypadkach koszty te odnoszono na koszty reklamy (MPK 13122).

⁸⁷ Pismo nr EF-074-3/11 z dnia 5 lipca 2011 r.

⁸⁸ Na podstawie dokumentacji obejmującej po dwie darowizny z każdego roku objętego kontrolą zweryfikowano, czy Nadleśnictwo dysponowało dowodami potwierdzającymi m.in. prawidłowe wykorzystanie darowizny i w uzasadnionych przypadkach podejmowało dalsze działania przewidziane w umowie, prowadzące do odzyskania przekazanych kwot.

- każdorazowo zawierano umowy, w których określono cel, na który zostaną przeznaczone środki finansowe pochodzące z darowizny, obowiązki sprawozdawcze obdarowanego oraz sankcje za nieprawidłową ich realizację,
- we wszystkich przypadkach obdarowani składali pisemne informacje o wykorzystaniu darowizny na cel wskazany w umowie (w jednym przypadku po terminie wynikającym z umowy, po telefonicznym wezwaniu od pracownika Nadleśnictwa). Ponadto dołączali do oświadczeń dokumentację potwierdzającą przekazanie darowizny na cel określony w umowie (faktury potwierdzające zakup, wydruki z Internetu, zdjęcia),
- Nadleśnictwo weryfikowało spełnienie przez obdarowanych nałożonych na nich obowiązków, w szczególności odnoszących się do sposobu wykorzystania darowizny.

(akta kontroli str. 1591,1770-1793)

2.14. Nadleśnictwo nie ponosiło wydatków na usługi zewnętrzne realizowane przez osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych lub przez organizacje związane z kościołami albo związkami wyznaniowymi.

(akta kontroli str. 1587)

2.15. Nadleśnictwo nie przekazywało w trybie art. 38d ustawy o lasach nieruchomości w użytkowanie wieczyste kościołom lub związkom wyznaniowym albo osobom prawnym związanym z kościołami lub związkami wyznaniowymi.

(akta kontroli str. 1588)

2.16. Nadleśnictwo nie przeprowadzało transakcji zamiany nieruchomości z kościołami lub związkami wyznaniowymi albo osobami prawnymi związanym z kościołami lub związkami wyznaniowymi w trybie art. 38e ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 1588)

2.17. W Nadleśnictwie, według stanu na koniec I kwartału 2024 r., funkcjonowała jedna umowa dzierżawy nieruchomości zawarta w trybie art. 39 ustawy o lasach z kościołem, tj. z parafią rzymskokatolicką w Sławie. Przedmiot dzierżawy stanowił grunt zajęty pod funkcjonowanie kaplicy parafialnej w Tarnowie Jeziernym. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nieruchomość ta położona jest na obszarze oznaczonym symbolem UK/1 – tereny obiektów sakralnych i kultury. Na przedmiotową dzierżawę uzyskano zgodę RDLP w Zielonej Górze⁸⁹. Umowa została podpisana w dniu 31 grudnia 2019 r. na czas nieokreślony, a postanowienia umowy dotyczące kwoty czynszu, obowiązków dzierżawcy, praw wynajmującego, zabezpieczały interes majątkowy Nadleśnictwa.

W okresie od 7 stycznia 2021 r. do 15 marca 2023 r. Nadleśnictwo miało zawartą, również w trybie art. 39 ustawy o lasach, umowę dzierżawy z parafią rzymskokatolicką w Ciosańcu. Wdzierżawiona nieruchomość – fragment czynnego cmentarza – została następnie sprzedana temu podmiotowi w trybie art. 38 ustawy o lasach, po przeprowadzeniu procedury zbycia w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania przetargu publicznego oraz sposobu i warunków przeprowadzania negocjacji cenowej w przypadku sprzedaży lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych⁹⁰.

(akta kontroli str. 144-150,1588)

2.18. Nadleśnictwo nie zatrudniało osób duchownych, ani osób zakonnych. Nie

⁸⁹ Pismo nr ZS.2217.168.2019 z dnia 14 listopada 2019 r.

⁹⁰ Dz. U. Nr 78, poz. 532.

ponosiło również wydatków związanych z funkcjonowaniem w PGL Lasy Państwowe Zespołu Duszpasterskiego ani związanych z działalnością - na rzecz Nadleśnictwa - osób duchownych/zakonnych niewchodzących w skład tego Zespołu.

(akta kontroli str. 1588)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na cele niestanowiące celów społecznie użytecznych na rzecz trzech podmiotów przekazano darowizny w łącznej kwocie 15.000 zł, tj.:

a) w 2022 r. kwotę w wysokości 5.000 zł dla Lubuskiego Oddziału Okręgowego PCK w Zielonej Górze (dalej: Oddział PCK) z przeznaczeniem na odnowienie pomostów znajdujących się na Jeziorze Sławskim;

Nadleśniczy wyjaśnił, że *PCK prowadzi tu działalność polegającą między innymi na organizowaniu kolonii dla dzieci z ubogich rodzin, wydarzeń związanych z honorowym krwiodawstwem i inne niekomercyjne przedsięwzięcia. Darowiznę przeznaczono na remont pomostu, z którego korzystają turyści, dzieci kolonijne i ratownicy wodni oraz na organizację corocznego rajdu honorowych dawców krwi. PCK jest organizacją o dużym prestiżu społecznym, stąd wspieranie jej działalności przynosi również korzyści wizerunkowe Lasom Państwowym.*

b) w 2022 r. – kwotę 3.000 zł na funkcjonowanie parafii oraz w 2023 r. – kwotę 3.000 zł na wykup fragmentu cmentarza w Świętnie – darowizny na rzecz parafii w Ciosańcu;

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że: *Nadleśnictwo Sława Śląska od z górą dziesięciu lat usiłowało zbyć na rzecz parafii (...) fragment nieruchomości (ok. 0,04 ha) zajętej pod funkcjonowanie czynnego cmentarza parafialnego w miejscowości Świętno, który to fragment, będący własnością Skarbu Państwa, pozostawał w zarządzie Nadleśnictwa. Proboszcz stwierdził, że nie stać jej na taki jednorazowy wydatek. Stąd, aby doprowadzić sprawę do skutecznego finału zdecydowałem o udzieleniu darowizny w łącznej kwocie 6.000 zł na wsparcie działalności Parafii oraz wsparcie zakupu cmentarza od Skarbu Państwa. Wartość transakcji zbycia nieruchomości wraz z kosztami ubocznymi, obciążyła budżet Parafii w wysokości ok. 10.000 zł. Gdyby nie darowizna, cmentarz nadal znajdowałby się w zarządzie Nadleśnictwa, co generowałoby koszty i ryzyka z tym związane;*

c) w 2022 r. kwotę 3.000 zł na dofinansowanie wykonania drzwi do kościoła oraz w 2023 r. kwotę 1.000 zł na dofinansowanie zakupu kostki brukowej przed wejściem do kościoła, przy czym ww. kościół nie było obiektem zabytkowym – darowizny na rzecz parafii w Zielonej Górze;

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że: *głównym powodem udzielenia tych darowizn było wykonanie oczekiwań Dyrektora RDLP w Zielonej Górze⁹¹. (...) W mojej ocenie były to prośby wiążące, których niespełnienie skutkowałoby ze strony Dyrektora negatywną oceną naszej współpracy. Wyjaśnił ponadto m.in., że cele określone w umowach darowizn były celami szczegółowymi wynikającymi z celu ogólnego wskazanego w ustawie jako prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej. Przyjąłem, że aby móc prowadzić taką działalność, trzeba mieć odpowiednie warunki do jej prowadzenia. Stąd darowizna udzielana na utrzymanie budynków i otoczenia Parafii we właściwym stanie (technicznym, bezpieczeństwa itp.) w moim przekonaniu wpływała na możliwość wykonywania*

⁹¹ W przypadku darowizny przyznanej w 2023 r. (1 000,0 zł), prośbę o rozważenie możliwości jej przekazania, zgłosił ówczesny Dyrektor RDLP na naradzie kierownictwa - protokół nr DO.0050.2.2023 z dnia 21-22.03.2023r.

w nich działalności charytatywno-opiekuńczej. (...) Proboszcz Parafii jest kapłanem leśników zielonogórskich, często organizuje branżowe uroczystości kościelne. Darowizny odbywały się z rekomendacji ówczesnego Dyrektora RDLP w Zielonej Górze, a darczyńcami były wszystkie nadleśnictwa, które dysponowały możliwościami udzielenia wsparcia.

(akta kontroli str. 1303-1312, 1491-1517, 1548-1549, 1576-1578)

Nadleśniczy przekazał środki finansowe na ww. cele, pomimo iż nie stanowiły one celów społecznie użytecznych w rozumieniu art. 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe z 6 grudnia 1994 r.⁹² Darowizna na rzecz Oddziału PCK dotyczyła remontu infrastruktury, natomiast w przypadku darowizn na rzecz parafii cele, na które darowizny przekazano nie mieściły się w działalności charytatywno-opiekuńczej parafii, a także nie dotyczyły obiektu zabytkowego.

Zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej⁹³ oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania⁹⁴ osoby prawne Kościoła mogą wykorzystywać środki pochodzące m.in. z darowizn na prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej. Ponadto zgodnie art. 10 ust. 2 ww. ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania Państwo i państwowe jednostki organizacyjne nie dotują i nie subwencjonują kościołów i innych związków wyznaniowych, a wyjątki od tej zasady regulują ustawy lub przepisy wydane na ich podstawie. Natomiast art. 43 ust. 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że inwestycje sakralne i kościelne są finansowane ze środków własnych kościelnych osób prawnych.

W ocenie NIK, w świetle obowiązujących przepisów prawa, niedopuszczalne jest udzielanie przez Nadleśnictwo wsparcia w formie darowizn na inne cele niż społecznie użyteczne. W przypadku parafii (kościelnej osoby prawnej) wsparcie mogłoby zostać udzielone na działalność charytatywno-opiekuńczą oraz działalność obejmującą odbudowę, utrzymanie dóbr kultury oraz konserwację i remontowanie obiektów zabytkowych, a w przypadku Oddziału PCK np. na działalność na rzecz wypoczynku dzieci i młodzieży, czy wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, natomiast nie remontu infrastruktury. Dofinansowane przez Nadleśnictwo ww. zadania nie należały do żadnej ze wskazanych kategorii.

2. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie nie prowadzono udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć wydarzenia promocyjno-edukacyjne (pięć wydarzeń⁹⁵ opisanych w pkt. 2.9. niniejszego wystąpienia) oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co w konsekwencji uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co – w ocenie NIK – było działaniem nie w pełni rzetelnym.

Nadleśniczy wyjaśnił, że *Nadleśnictwo podejmowało działania związane z organizacją wydarzeń promocyjno-edukacyjnych kierując się przede wszystkim dążeniem do realizacji misji oraz celów związanych z edukacją*

⁹² Dz. U. Nr 34 poz. 692.

⁹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1966.

⁹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 265.

⁹⁵ Nadleśnictwo na realizację wydarzeń objętych badaniem wydatkowało łącznie 64.769,38 zł.

i promocją, jednakże nie prowadziło formalnie udokumentowanych analiz w zakresie tych celów i efektów. Analizy były dokonywane w gronie osób decydujących i organizujących wydarzenia lub organizujących udział w nich w formie ustnej. Nie ma bowiem obowiązku formalnego ani określonych procedur związanych z dokumentowaniem procesu przygotowawczego. Nie są mi znane również wytyczne lub dobre praktyki w tej materii zalecane do stosowania w PGL LP.

W mojej ocenie wydarzenia o wymiarze lokalnym, w których udział Nadleśnictwa w sposób oczywisty dawał korzyści edukacyjne i wizerunkowe nie wymagały prowadzenia formalnych analiz i nikt tego nie oczekiwał. Po zakończeniu wydarzenia sporządzane są natomiast karty dokumentacyjne oraz w niektórych przypadkach sprawozdanie, które zawierają m. in. dane dotyczące przedmiotu wydarzenia, jego formy, liczby uczestników, osób prowadzących.

W kwestii dokumentowania prowadzonych analiz w zakresie celów, jakim miały lub będą miały służyć wskazane i przyszłe wydarzenia oraz efektów możliwych do osiągnięcia; określania mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów i prowadzenia ewaluacji w zakresie ich skuteczności, efektywności i trwałości; Nadleśnictwo, jako jednostka PGL Lasy Państwowe, zastosuje się do rozwiązań wprowadzanych w przyszłości przez jednostki nadrzędne, o ile takie rozwiązania zostaną opracowane i polecane do stosowania.

(akta kontroli str. 1593-1741, 1931-1933)

OCENA CZĄSTKOWA

Prowadzona w Nadleśnictwie polityka kadrowo-płacowa była zgodna z przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami. W procesie rekrutacji dokonywano rzetelnego wyboru osób, których kompetencje odpowiadały ustalonym wymaganiom określonym zgodnie z faktycznymi potrzebami kontrolowanej jednostki. Wobec pracowników stosowano jednakowe i przejrzyste zasady dotyczące ustalania wynagrodzeń. Pracownikom kontrolowanej jednostki zapewniono możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a środki przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie podnoszenia przez nich kwalifikacji zawodowych zostały wydatkowane celowo i gospodarnie oraz były uzasadnione potrzebami kontrolowanej jednostki. Darowizny przyznawano i przekazywano na cele społecznie użyteczne, za wyjątkiem przeznaczonych na rzecz trzech podmiotów w łącznej kwocie 15.000 zł. Nadleśnictwo rzetelnie weryfikowało spełnianie przez obdarowanych nałożonych na nich obowiązków wynikających z treści zawartych umów. Zlecenie usług prawnych podmiotom zewnętrznym przebiegało zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami i w sposób celowy. Nie prowadzono natomiast udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć objęte badaniem wydarzenia promocyjno-edukacyjne oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co – w ocenie NIK – było działaniem nie w pełni rzetelnym.

OBSZAR

3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

3.1. Z wykorzystaniem środków funduszu leśnego zostały zaplanowane i zrealizowane następujące zadania związane z ochroną lasu:

- ograniczenie populacji szkodliwych owadów techniką lotniczą w roku 2022: koszt planowany – 910.000 zł, koszt realizacji – 640.783,05 zł, w tym koszt dofinansowany z funduszu leśnego – 624.540,95 zł,
- ograniczenie populacji szkodliwych owadów techniką lotniczą w roku 2023: koszt planowany – 750.000 zł, koszt realizacji – 440.001,80 zł, w tym koszt dofinansowany z funduszu leśnego – 426.319,34 zł.

Nadleśnictwo ponosiło koszty na ochronę przyrody w wysokości:

- w 2020 r. – 231.406,45 zł (w tym koszty bezpośrednie – 185.372,09 zł),
- w 2021 r. – 57.322,53 zł (w tym koszty bezpośrednie – 47.402,20 zł),
- w 2022 r. – 381.681,89 zł (w tym koszty bezpośrednie – 320.480,49 zł),
- w 2023 r. – 121.940,95 zł (w tym koszty bezpośrednie – 102.416,68 zł),
- w 2024 r. (I kwartał) – 73.572,73 zł (w tym koszty bezpośrednie – 62.283,01 zł),

ale żadne zadanie związane z ochroną przyrody nie było finansowane z funduszu leśnego.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie Nadleśnictwo realizowało *Projekt „Ochrona ptaków i siedlisk na obszarach Natura 2000 Pojezierze Sławskie i Żurawie Bagno Sławskie oraz ograniczenie antropopresji turystycznej na te obszary w Nadleśnictwie Sława Śląska.”*, w ramach którego pozyskano środki na realizację zadań z zakresu ochrony przyrody z funduszy europejskich (POLiŚ). Fundusze te pokryły 85% wydatków, natomiast pozostałe 15% Nadleśnictwo było zobowiązane sfinansować ze środków własnych. Przy tego typu programach wkład własny z założenia nie może być refundowany ze środków Funduszu Leśnego.

Ponadto w 2022 r. Nadleśnictwo zadeklarowało chęć udziału w następujących programach: Lasy dla mokradeł (GMOK oraz GOSH) oraz Razem dla natury – ochrona gatunków i siedlisk na terenach cennych przyrodniczo (OPL2), które są na etapie procedowania.

(akta kontroli str. 1793-1854)

3.2. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki wspólnego przedsięwzięcia, w którym dofinansowano by budowę, przebudowę lub remont drogowej infrastruktury technicznej ze środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 1897-1903)

W latach 2020 – 2024 (I kwartał) w zakresie wniosków o udzielenie dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu drogowej infrastruktury technicznej, o którym mowa w zarządzeniach w sprawie realizacji wspólnych przedsięwzięć drogowych, do Nadleśnictwa został złożony jeden wniosek o udzielenie dofinansowania budowy drogi⁹⁶, w przypadku którego przyznane zostało dofinansowanie ze środków własnych.

(akta kontroli str. 1871,1874-1911)

3.3. Z uzyskanych, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, informacji od starostów, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.) położonych na terenie objętym właściwością miejscową Nadleśnictwa wynika, że w okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie wszystkim organom j.s.t. z terenu objętego jego właściwością miejscową udzielało informacji o możliwości dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu drogowej infrastruktury technicznej⁹⁷.

W okresie objętym kontrolą, poza wskazaną w punkcie 3.2 przebudową drogi powiatowej, w dwóch innych przypadkach prowadzone były wstępne rozmowy

⁹⁶ Pismo Starostwa Powiatowego w Wolsztynie Nr ID.0023.2.2022 z dnia 8 lipca 2022 r. oraz Nr ID.272.97.2022 z dnia 9 sierpnia 2023 r.

⁹⁷ Na 13 j.s.t. siedem z nich nie posiadało wiedzy o możliwości uzyskania dofinansowania z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym na potrzeby budowy, przebudowy lub remontu drogowej infrastruktury technicznej. Informację taką posiadały: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, Starostwo Powiatowe w Zielonej Górze, Starostwo Powiatowe w Wolsztynie, Urząd Miejski w Sławie, Urząd Miejski w Wolsztynie, Urząd Gminy w Kotli.

(w 2024 r.) dotyczące inwestycji drogowych⁹⁸, jedna j.s.t. podjęła współpracę z innymi nadleśnictwami⁹⁹, a inna zdecydowała o niepodjęciu współpracy w tym zakresie¹⁰⁰.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *przed 2020 r. Nadleśnictwo prowadziło już wspólne przedsięwzięcia drogowe z Gminami: Sława, Nowa Sól i Kotła oraz z Powiatem Wschowskim. Informacja o możliwości wspólnych przedsięwzięć w tym zakresie jest przekazywana przeze mnie w bezpośrednich rozmowach z władzami samorządowymi szczebli gminnego i powiatowego. Ponadto na stronach internetowych jednostek Lasów Państwowych i samorządów realizujących wspólne przedsięwzięcia drogowe publikowane są doraźnie informacje z otwarcia kolejnych obiektów. Nadleśnictwo nie podejmowało innych działań informacyjnych, gdyż w mojej ocenie wiedza o możliwości dofinansowania przez Lasy Państwowe wspólnych przedsięwzięć drogowych z samorządami jest powszechna i wystarczająca, a rozbudzanie nadmiernych oczekiwań samorządów w tej kwestii, np. poprzez organizowanie kampanii informacyjnej, mogłoby podważać całą ideę i dobry wizerunek PGL LP, gdyż środki na finansowanie wspólnych przedsięwzięć drogowych są ograniczone.*

Ponadto wskazał, że:

- w dniu 31 stycznia 2022 r. odbył spotkanie z Wójtem Gminy Kotła, gdzie poruszona została możliwość wykonania wspólnego zadania budowy lub remontu fragmentu drogi gminnej wiodącej z miejscowości Grochowice do drogi wojewódzkiej nr 325,
- w dniu 1 marca 2022 r. odbył spotkanie z Zarządem Gminy Sława¹⁰¹, gdzie poruszona została możliwość wykonywania wspólnych przedsięwzięć drogowych.

W kwestii niezłożenia przez gminy/powiaty wniosków o dofinansowanie pomimo tego, że informacje zawarte w Docelowej Sieci Dróg Leśnych wskazywały na potrzebę remontu/modernizacji dróg publicznych, które były w ich zarządzie Nadleśniczy wyjaśnił, że *Docelowa Sieć Drogowa Nadleśnictwa Sława Śląska podaje jedynie informację nt. rodzaju nawierzchni dróg publicznych. Potrzeby remontu/modernizacji, a także kolejność działań określa zarządca drogi publicznej, wg przyjętych przez siebie zasad. W latach 2020-2024, poza wnioskiem sołtysa Rudna, wspartego potem przez Gminę Wolsztyn i Powiat Wolsztyński, innych wniosków nie składano.*

(akta kontroli str. 1855-1873,1912-1930)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie realizowano zaplanowane zadania w zakresie ochrony lasu. W okresie tym nie wystąpiły przypadki realizacji wspólnych przedsięwzięć drogowych współfinansowanych ze środków funduszu leśnego, w związku z czym NIK odstępuje od oceny w tym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

⁹⁸ Starostwo Powiatowe w Nowej Soli i Urząd Gminy Siedlisko.

⁹⁹ Starostwo Powiatowe w Zielonej Górze.

¹⁰⁰ Urząd Miejski w Sławie.

¹⁰¹ Zarząd Gminy Sława reprezentował Burmistrz Sławy oraz Kierownik Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

1. Udzielanie darowizn wyłącznie na cele społecznie użyteczne.
2. Prowadzenie udokumentowanych analiz poprzedzających wydarzenia promocyjno-edukacyjne, w tym określanie celów i mierników pozwalających na rzetelną ocenę skuteczności realizowanych działań, a także prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 24 września 2024 r.

Kontroler

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Sebastian Stępień
specjalista k.p.

p.o. Wicedyrektor
Mariusz Kniat

*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*

*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*